

AUTORIÕIGUSE JA AUTORIÕIGUSEGA KAASNEVATE ÕIGUSTE SEADUS

I PEATÜKK

Üldsätted

§ 1. Seaduse kohaldamine õiguste esemetele ja isikutele

(1) Käesolevat seadust kohaldatakse teosele, kui:

- 1) autor on Eesti Vabariigi kodanik või Eesti Vabariigis alaliselt elav isik, samuti mis tahes teise Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi kodanik või seal alaliselt elav isik;
- 2) teos on esmakordselt avalikustatud Eesti Vabariigi territooriumil või on avalikustamata, kuid asub Eesti Vabariigi territooriumil, sõltumata teose looja kodakondsusest või alalisest elukohast;
- 3) teost tuleb kaitsta vastavalt Eesti Vabariigi välislepingule.

(2) Teosele, mis on esmakordselt avalikustatud välisriigis või mis on avalikustamata, kuid asub välisriigi territooriumil ja mille autor on isik, kelle alaline elukoht või asukoht on välisriigi territooriumil, ning millele ei laiene käesoleva paragrahvi lõike 1 punkt 3, kohaldatakse käesolevat seadust ainult juhul, kui see riik pakub samasugust kaitset Eesti Vabariigi autori teosele ja teosele, mis on esmakordselt avaldatud Eesti Vabariigis.

(3) Kui teos, on esmakordselt avalikustatud riigis, mis ei ole Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni osalisriik, kuid see teos on esmakordsest avalikustamisest kolmekümne päeva jooksul avalikustatud ka Eesti Vabariigis, loetakse teos esmakordselt avalikustatuks Eesti Vabariigis.

(4) Käesolevat seadust kohaldatakse esitusele, kui:

- 1) esitaja on Eesti Vabariigi kodanik või Eesti Vabariigis alaliselt elav isik, samuti mis tahes teise Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi kodanik või seal alaliselt elav isik;
- 2) esitus toimus Eesti Vabariigi territooriumil;
- 3) esitus on fonogramm, mida kaitstakse vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 5;
- 4) esitus, mis pole fonogramm, on võetud raadio- või telesaatesse, mida kaitstakse vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 7;
- 5) esitust tuleb kaitsta vastavalt Eesti Vabariigi välislepingule.

(5) Käesolevat seadust kohaldatakse fonogrammidele, kui:

- 1) fonogrammitootja on Eesti Vabariigi kodanik, Eesti Vabariigis alaliselt elav isik, samuti mis tahes teise Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi kodanik või

seal alaliselt elav isik või juriidiline isik, kelle asukoht on Eesti Vabariigi, mis tahes teise Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi territooriumil;

- 2) helide esmakordne salvestus toimus Eesti Vabariigi territooriumil;
- 3) fonogramm avalikustati esmakordselt Eesti Vabariigi territooriumil;
- 4) fonogrammi tuleb kaitsta vastavalt Eesti Vabariigi välislepingule.

(6) Kui fonogramm on esmakordselt avalikustatud riigis, mis ei ole teose esitaja, fonogrammitootja ja ringhäälinguorganisatsiooni kaitse rahvusvahelise konventsiooni osalisriik, kuid see fonogramm on esmakordsest avalikustamisest kolmekümne päeva jooksul avalikustatud ka Eesti Vabariigis, loetakse fonogramm esmakordselt avalikustatuks Eesti Vabariigis.

(7) Käesolevat seadust kohaldatakse televisiooni- või raadioteenuse osutaja suhtes, kui:

- 1) televisiooni- või raadioteenuse osutaja asukoht on Eesti Vabariigi või mis tahes teise Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi territooriumil;
- 2) raadio- või televisioonisaade edastatakse saatja kaudu, mis asub Eesti Vabariigi või mis tahes teise Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi territooriumil;
- 3) raadio- või televisioonisaadet tuleb kaitsta vastavalt Eesti Vabariigi välislepingule.

(8) Käesolevat seadust kohaldatakse andmebaasile käesoleva seaduse § 35 lõike 2 mõistes, kui:

- 1) andmebaasi tegija on Eesti Vabariigi kodanik või Eesti Vabariigis alaliselt elav isik samuti mis tahes teise Euroopa Liidu liikmesriigi kodanik või seal alaliselt elav isik;
- 2) andmebaasi tegija on juriidiline isik, mis on asutatud vastavalt Eesti Vabariigi või mis tahes teise Euroopa Liidu liikmesriigi seadusele ja mille registreeritud asukoht, juhatus või peamine tegevuskoht on Eesti Vabariigi või mis tahes teise Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil. Kui juriidilisel isikul on Eesti Vabariigi või mis tahes teise Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil ainult registreeritud asukoht, peab sellise juriidilise isiku tegevus olema Eesti Vabariigi või mis tahes teise Euroopa Liidu liikmesriigi majandusega tõhusalt ja püsivalt seotud;
- 3) andmebaasi tuleb kaitsta vastavalt Eesti Vabariigi välislepingule.

(9) Käesolevat seadust kohaldatakse varem avaldamata teosele, kirjanduskriitilisele või teaduslikule väljaandele, kui

- 1) teose välja andnud isik on Eesti Vabariigi kodanik või Eesti Vabariigi territooriumil alaliselt elav isik samuti mis tahes teise Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi kodanik või seal alaliselt elav isik;
- 2) teose välja andnud isik on juriidiline isik, kelle asukoht on Eesti Vabariigis või mis tahes teises Euroopa Liidu liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigis;
- 3) varem avaldamata teost, kirjanduskriitilist või teaduslikku väljaannet tuleb kaitsta vastavalt Eesti Vabariigi välislepingule.

§ 2. Õiguste ese ja õiguste omaja

(1) Õiguste esemeks käesoleva seaduse tähenduses loetakse teoseid ning autoriõigusega kaasnevate õiguste esemeid.

(2) Õiguste omajaks käesoleva seaduse tähenduses loetakse:

- 1) autoreid;
- 2) autoriõigusega kaasnevate õiguste omajaid;
- 3) muid isikuid, kes on autoriõigused või autoriõigusega kaasnevad õigused saanud tulenevalt tehingust või seadusest .

§ 3. Õiguste presumptsioon

(1) Õiguste eseme kaitstavust käesoleva seadusega eeldatakse, välja arvatud juhul, kui esineb seda välistav ilmne asjaolu. Tõendamiskoormis lasub õiguste eseme kaitstusega vaidlustajal.

(2) Selle isiku autorsust eeldatakse, kes avalikustab teose oma nime või oma üldtuntud pseudonüümi all, kuni pole tõendatud vastupidist. Tõendamiskoormis lasub autorsuse vaidlustajal.

(3) Teose õiguspäraselt avalikustanud isik teostab autori varalisi õigusi kuni momendini, mil autor avaldab oma isikunime või muul viisil tõendab oma autorsust. Nimetatud isikule jäävad tema poolt esindajaks olemise ajal omandatud õigused teose kasutamiseks, kui tema ja autori vahelise kokkuleppega ei ole ette nähtud teisiti.

(4) Selle isiku õigusi autoriõigusega kaasnevate õiguste esemele eeldatakse, kes on autoriõigusega kaasnevate õiguste esemele märgitud õiguste omajana. Tõendamiskoormis lasub õiguste omaja isiku vaidlustajal.

(5) Kui autoriõigusega kaasnevate õiguste esemele või selle pakendile on kantud tähis, mida saab otseselt seostada autoriõigusega kaasnevate õiguste omajaga, või sellist tähist kasutatakse muus seoses vastava autoriõigusega kaasnevate õiguste esemega, eeldatakse tähisega seostatava autoriõigustega kaasnevate õiguste omaja õigusi vastavale esemele, kuni pole tõendatud vastupidist. Tõendamiskoormis lasub õiguste olemasolu vaidlustajal.

§ 4. Autoriõigus, autoriõigusega kaasnevad õigused ja omandiõigus

Autoriõigus teosele kuulub autorile või isikule, kes on autoriõigused saanud tulenevalt tehingust või seadusest, sõltumata sellest, kellele kuulub omandiõigus sellele teosele. Autori või isiku, kes on autoriõigused saanud tulenevalt tehingust või seadusest, ning omaniku vahelise kokkuleppega võidakse kindlaks määrata autori varaliste õiguste teostamise viis. Käesolevat paragrahvi kohaldatakse ka autoriõigusega kaasnevate õiguste esemetele.

§ 5. Avalikustamine

(1) Avalikustamiseks käesoleva seaduse tähenduses loetakse õiguste eseme avaldamist, üldsusele suunamist, edastamist või avalikku esitamist.

(2) Avaldamiseks loetakse õiguste eseme või selle mistahes vormis tehtud koopia õiguste omaja nõusolekul üldsusele kasutamiseks andmist koguses, mis võimaldab üldsusel sellega tutvuda või seda omandada. Avaldamiseks loetakse teose trükis väljaandmine, õiguste eseme eksemplaride panemine müügile, jaotamine, laenutamine, rentimine ja muul viisil tasu eest või tasuta kasutada andmine. Avaldamiseks ei loeta kunstiteose eksponeerimist ja arhitektuuriteose ehitamist

(3) Üldsusele suunamiseks, edastamiseks või avalikuks esitamiseks loetakse õiguste objekti üldsuseni viimist mis tahes moel tulenevalt käesoleva seaduse paragrahvidest 15, 16 ja 17.

§ 6. Üldsus ja üldsusele avatud koht.

(1) Üldsuseks loetakse isikuid väljaspool perekonda ja lähimat tutvusringkonda.

(2) Üldsusele avatud kohaks loetakse territoorium, ehitis või ruum, mis on mõeldud üldsusele kasutamiseks või kuhu sellise koha omanik või valdaja võimaldab siseneda ja viibida individuaalselt (tänav, väljak, park, spordirajatis, lauluväljak, turg, puhkeala, teater, näitusesaal, kino, klubi, diskoteek, kauplus, teenindustevõtte, ühissõiduk, majutustevõtte jms).

II PEATÜKK **Autoriõigus**

1. Jagu. Teos

§ 7. Teosed, millele tekib autoriõigus

(1) Teoseks käesoleva seaduse tähenduses loetakse autori enda mis tahes originaalset loomingulise tegevuse tulemust kirjanduse, kunsti ja teaduse valdkonnas, mis on väljendatud mingisuguses objektiivses vormis ja on selle vormi kaudu tajutav ning kopeeritav kas vahetult või mingi tehnilise vahendi abil.

(2) Autoriõigus tekib järgmistele teostele:

- 1) Kirjandusteosed (ilukirjandus-, publitsistika-, poliitika-, haridusalased jms kirjalikud teosed);
- 2) teaduslikud ja populaarteaduslikud kirjalikud ja kolmemõõtmelised teosed (monograafiad, artiklid, teadusliku töö aruanded, plaanid, skeemid, maketid, mudelid, testid jms);
- 3) arvutiprogrammid, mida kaitstakse nagu kirjandusteoseid. Kaitse laieneb arvutiprogrammi mis tahes väljendusvormile;
- 4) kõned, loengud, ettekanded, jutlused jm teosed, mis koosnevad sõnadest ja on väljendatud suuliselt (suulised teosed);
- 5) stsenaariumid ja stsenaariumi plaanid, libretod;
- 6) draama- ja muusikalised draamateosed;
- 7) muusikateosed tekstiga ja ilma tekstita;
- 8) koreograafiateosed ja pantomiimid;
- 9) audiovisuaalsed teosed;
- 10) maalikunstiteosed, graafikateosed, trükikunstiteosed, joonistused, illustratsioonid;
- 11) lavastused ja lavakujunduslikud teosed;
- 12) skulptuuriteosed;
- 13) arhitektuurne graafika (joonistused, eskiisid, skeemid, joonised, plaanid, projektid jm), projekti sisu lahti mõtestavad seletuskirjad, tekstilised, programmid, arhitektuursed plastikateosed (mudelid, maketid jm), arhitektuuriteosed (hooned, rajatised, pargid, haljasalad jm), linnaehitusansamblid ja kompleksid;
- 14) tarbekunstiteosed;
- 15) disaini- ja moekunstiteosed;
- 16) fotograafiateosed ja fotograafiaga analoogilisel viisil saadud teosed, slaidid ja slaidifilmid;
- 17) kartograafiateosed (topograafilised, geograafilised, geoloogilised jt kaardid, atlased, maketid);
- 18) standardid ja standardite kavandid;
- 19) arvamused, retsensioonid, eksperthinnangud jms;
- 20) tuletatud teosed (teose tõlge, algse teose kohandus e. adaptatsioon, töötlus e. arranžeerimine ja teose muu töötlus);
- 21) teoste kogumikud ja informatsiooni kogumikud (sealhulgas andmebaasid);

22) muud teosed, mis vastavad käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tunnustele.

(3) Andmebaas kui teos on süstemaatiliselt või metoodiliselt korrastatud iseseisvate teoste, andmete või muu materjali kogu, mis on individuaalselt kättesaadav elektrooniliste või muude vahendite abil. Andmebaas ei hõlma selle tegemiseks ega käivitamiseks vajaminevat arvutiprogrammi. Autoriõigusega kaitstakse andmebaasi, mis oma sisu valiku ja korralduse tõttu on autori enda originaalse loomingulise tegevuse tulemus.

(4) Audiovisuaalne teos on mis tahes teos, mis koosneb korrapäraselt seotud kujutistest koos neid saatvate helidega või ilma helideta, ja mis on ette nähtud kasutamiseks vastavate tehniliste vahenditega eesmärgiga luua liikuvaid kujutisi.

§ 8. Loomingulise tegevuse tulemused, millele autoriõigust ei teki

Käesolevat seadust ei kohaldata järgmistele loomingulise tegevuse tulemustele:

- 1) ideed, protsessid, süsteemid, meetodid, matemaatilised kontseptsioonid, mis on kirjeldatud, selgitatud või muul viisil väljendatud teoses;
- 2) rahvalooming;
- 3) õigusaktid ja haldusdokumendid (seadused, seadlused, määrused, põhimäärused, juhendid, käskkirjad ning nende ametlikud tõlked, õigusaktide seletuskirjad jm) ning õigusaktide eelnõud;
- 4) kohtu- ja vahekohtu lahendid ning nende ametlikud tõlked;
- 5) riigi ametlikud sümbolid ja organisatsioonide sümboolika (lipud, vapid, ordenid, medalid, märgid jm);
- 6) üksikud sõnad, faktid ja andmed;
- 7) päevauudised päevasündmuste kajastamise vajadusele vastavas mahus.

2. Jagu. Autoriõiguse tekkimine ja sisu

§ 9. Autoriõiguse tekkimine

(1) Autoril tekib autoriõigus teosele selle loomisega. Teos loetakse looduks hetkel, mil see on väljendatud mingis objektiivses, tajumist ja kopeerimist või talletamist võimaldavas vormis.

(2) Autoril tekib autoriõigus ka teose loomise vaheetappidele (eskiisile, visandile, plaanile, joonisele, peatükile, arvutiprogrammi loomise lähtematerjalile jm) ning teose osadele, kui need vastavad teose kriteeriumidele.

(3) Autoriõiguse tekkimiseks ning teostamiseks ei nõuta teose registreerimist, deponeerimist või muude formaalsuste täitmist.

(4) Autoriõigus tekib nii avalikustatud kui avalikustamata teostele (§ 5).

(5) Autoriõiguse teosele tekib sõltumata teose eesmärgist, väärtusest, väljendusvormist või talletamise viisist.

§ 10. Autoriõiguse sisu

(1) Autoriõiguse sisu moodustavad isiklikud ja varalised õigused.

(2) Isiklikud õigused on autori isikust lahutamatud ning ei ole üleantavad.

(3) Autor võib selgesõnalise kirjaliku tahteavaldusega tähtajaliselt või tähtajatult loobuda oma isiklike õiguste teostamisest või anda nõusoleku oma isiklike õiguste teostamiseks teise isiku poolt. Nimetatud tahteavaldust ei saa tagasi võtta.

(4) Kui autor on andnud nõusoleku oma isiklike õiguste teostamiseks autori varaliste õiguste omandaja või litsentsisaaja poolt, siis võib sellele tugineda iga isik, kellele varaliste õiguste omaja või litsentsisaaja on andnud õiguse teost kasutada, kui autori tahteavaldusest ei tulene teisiti.

(5) Varalised õigused on üleantavad või teose kasutamiseks võib õiguse omaja anda loa (litsentsi) kas üksikute õigustena või õiguste kogumina, tasu eest või tasuta.

(6) Autoril on õigus saada tasu teose kasutamise eest teiste isikute poolt, välja arvatud käesoleva seadusega ettenähtud juhud.

§11. Autori isiklikud õigused

(1) Autoril on õigus:

- 1) esineda üldsuse ees teose loojana ja nõuda teose loomise fakti tunnustamist teose autorsuse seostamise teel tema isiku ja nimega teose mis tahes kasutamisel (õigus autorsusele);
- 2) otsustada, millisel viisil peab olema tähistatud autori nimi teose kasutamisel – kas autori kodanikunimega, pseudonüümiga või ilma nimeta (õigus autorinimele);
- 3) vaidlustada autori au või väärikut kahjustavaid muudatusi, moonutusi ja teisi ebatäpsusi teoses endas, selle pealkirjas või autorinime tähistamises (õigus autori au ja väärikuse kaitsele);
- 4) otsustada, millal teos on valmis üldsusele esitamiseks (avalikustamisõigus);
- 5) oma avalikustatud teost täiendada ja parandada (täiendamisõigus);
- 6) nõuda mõjuva põhjuse olemasolul teose kasutamise lõpetamist (tagasivõtmisõigus);
- 7) nõuda oma autorinime kõrvaldamist kasutatavalt teoselt.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 5, 6 ja 7 nimetatud õiguste teostamine toimub autori kulul.

§ 12. Autori varalised õigused

Autoril on ainuõigus ise oma teost kasutada, lubada ja keelata oma teose kasutamist teiste isikute poolt ja saada tulu oma teose sellisest kasutamisest, välja arvatud käesoleva seaduse IV peatükis sätestatud teose vaba kasutamise juhud. Sealhulgas on autoril õigus lubada ja keelata:

- 1) teose kopeerimist (kopeerimisõigus, § 13);
- 2) teose või selle koopiade levitamist, s.h. rentimist ja laenutamist (levitamisõigus, § 14);
- 3) teose tõlkimist (tõlkimisõigus);
- 4) teose töötlemist (töötlemisõigus);
- 5) teoste kogumike koostamist ja väljaandmist ning oma teoste süstematiseerimist (kogumike koostamise õigus);

- 6) teose üldsusele suunamist (suunamisõigus, § 15);
- 7) teose edastamist (edastamisõigus, § 16);
- 8) teose avalikku esitamist (esitamisõigus, § 17);
- 9) arhitektuurse, disaini- või tarbekunstiteose jms projekti teostamist (projektiõigus).

§ 13. Kopeerimine

(1) Kopeerimiseks loetakse teosest või selle osast ühe või mitme ajutise või alalise koopia otsest või kaudset tegemist mis tahes vormis või mis tahes viisil.

(2) Kopeerimiseks loetakse ka teose või selle osa salvestamist ajutise või alalise säilitamise eesmärgil elektroonilisel, optilisel või muul masinloetaval kujul.

§ 14. Levitamine

(1) Levitamiseks loetakse teose või selle koopia omandiõiguse üleandmist või üldsusele kasutada andmist mis tahes viisil (sealhulgas rentimist ja laenutamist). Levitamiseks ei loeta arhitektuuriteose ja tarbekunstiteose rentimist ja laenutamist ning arvutiprogrammi laenutamist juhul, kui programm ise ei ole rentimise peamiseks objektiks.

(2) Pärast autori poolt või tema loal teose koopia esmamüüki või omandiõiguse muul viisil üleandmist Euroopa Liidu liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigis ammendub käesoleva seaduse paragrahvi 12 punktis 2 nimetatud õigus ja teost või teose koopiat võib Eesti Vabariigis edasi levitada autori nõusolekuta. Andmebaasi ja arvutiprogrammi puhul ammendub levitamiseõigus pärast andmebaasi koopia esmamüüki Euroopa Liidu liikmesriigis ning teost või teose koopiat võib Eesti Vabariigis edasi müüa autori nõusolekuta.

(3) Autorile kuulub ainuõigus lubada ja keelata oma teose või teose koopia rentimist ja laenutamist ka sellisel juhul, kui õigus teose levitamisele on ammendunud.

(4) Teose laenutamiseks loetakse teose või selle koopia andmist kasutamiseks üldsusele avatud asutuse kaudu otsese või kaudse ärilise kasu saamise eesmärgiga.

(5) Teose rentimiseks loetakse teose või selle koopia andmist kasutamiseks otsese või kaudse ärilise kasu saamise eesmärgil.

§ 15. Üldsusele suunamine

(1) Üldsusele suunamiseks loetakse teose igal moel üldsuseni viimist nii kaabel- kui kaablita sidevahendite kaudu, välja arvatud käesoleva seaduse paragrahvides 16 ja 17 nimetatud õigused, sealhulgas loetakse teose üldsusele suunamiseks selle taasedastamist, ning üldsusele kättesaadavaks tegemist.

(2) Kaabelvõrgu kaudu taasedastamiseks loetakse üldsusele vastuvõtmiseks ettenähtud tele- või raadiosaate samaaegset, muutumatut ja täielikku taasedastamist traatside või õhu kaudu, sealhulgas satelliidi teel üldsusele kättesaadava kaabel- või mikrolainesüsteemi vahendusel.

(3) Teos loetakse üldsusele kättesaadavaks tehtuks, kui see on üldsusele suunatud kaabli kaudu või kaablita suunamise teel sellisel viisil, et üldsus pääseb neile ligi enda poolt valitud kohas ja ajal.

§ 16. Edastamine

(1) Teose edastamiseks loetakse saate ning selles sisalduvate õiguse esemete üldsuseni viimist viisil, mis hõlmab õhu kaudu edastust. Kodeeritud signaalid loetakse edastatuks, kui nende üldsuseni viimiseks võimaldatakse dekodeerimisvahendeid televisiooni- ja raadioteenuse osutaja poolt või tema nõusolekul.

(2) Satelliidi kaudu edastamine on tegevus, mille käigus avalikuks vastuvõtuks ettenähtud programmi sisaldavad signaalid sisestatakse katkematusse sideahelasse satelliidi ja satelliidi maajaama vahel televisiooni- või raadioteenuse osutaja kontrolli all ja vastutusel. Kodeeritud programmi sisaldavate signaalide puhul on satelliidi kaudu õiguste eseme edastamise tingimuseks üldsuse teavitamine dekodeerimisvahendite olemasolust televisiooni- või raadioteenuse osutaja poolt või tema nõusolekul.

(3) Satelliidiks loetakse mis tahes sidesatelliiti, mis edastab avalikuks vastuvõtuks mõeldud signaale selleks ettenähtud sagedusaladel, samuti ühest geograafilisest punktist teise geograafilisse punkti toimuva suletud ühendusega signaale edastavat satelliiti tingimuseks, et nende signaalide individuaalvastuvõtt nendes geograafilistes punktides on teatud asjaoludel võimalik.

(4) Satelliidi kaudu edastamise akt leiab aset ainult selles riigis, kus programmi sisaldavad signaalid sisestatakse katkematusse sideahelasse satelliidi ja satelliidi maajaama vahel televisiooni- ja raadioteenuse osutaja kontrolli all ja vastutusel.

(5) Kui satelliidi kaudu edastamine toimub riigis, mis ei ole Euroopa Liidu liige ning mis ei paku sellist kaitset nagu on sätestatud käesolevas seaduses, siis:

1) kui programmi sisaldavad signaalid antakse satelliidile edasi Eesti Vabariigi või mis tahes teise Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil paiknevast maajaamast, loetakse, et satelliidi kaudu edastamine on toimunud Eesti Vabariigis või mis tahes teises Euroopa Liidu liikmesriigis ja käesolevat seadust kohaldatakse seda maajaama juhtiva isiku suhtes;

2) kui ei kasutata Eesti Vabariigi või mis tahes teise Euroopa Liidu liikmesriigi territooriumil paiknevat maajaama, kuid oma põhilist asukohta Eesti Vabariigis või mis tahes teises Euroopa Liidu liikmesriigis omav televisiooni- või raadioteenuse osutaja on tellinud satelliidi kaudu edastamise, siis loetakse, et satelliidi kaudu edastamine on toimunud Eesti Vabariigis või mis tahes teises Euroopa Liidu liikmesriigis ja käesolevat seadust kohaldatakse selle televisiooni- või raadioteenuse osutaja suhtes.

§ 17. Avalik esitamine

(1) Teos loetakse avalikult esitatuks, kui see on üldsuse juuresolekul või üldsusele avatud kohas ette loetud, mängitud, tantsitud, näideldud või muul viisil ette kantud või eksponeeritud kas vahetult või kaudselt mis tahes tehnilise vahendi või protsessi vahendusel.

(2) Teos loetakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud viisil avalikult esitatuks sõltumata sellest, kas üldsus õiguste eset tegelikult tajus või mitte.

§ 18. Töötlemine

(1) Teose töötlemiseks loetakse teoses mis tahes muudatuste tegemist, s.h. teosest kohanduste tegemist ja muude tuletatud teoste loomist.

(2) Tuletatud teos on uus, loominguliselt iseseisev ja algsest teosest sõltumatu teos. Tuletatud teose autoril tekib autoriõigus oma teosele.

(3) Tuletatud teosel tuleb ära näidata algse teose autori nimi, teose pealkiri (nimetus), allikas, kus teos on avalikustatud ja muu oluline teave.

(4) Tuletatud teose loomine võib toimuda vaid käesoleva seaduse VI peatüki 1. jaos sätestatud korras ning algse teose autori õigusi järgides.

(5) Käesoleva paragrahvi lõigete 2 ja 3 sätteid kohaldatakse ka juhul, kui töötlus tehakse teosest, mille autorid ei ole teada (anonüümsed teosed jm), samuti teosest, mille autoriõigusega kaitsmise tähtaeg on möödunud või käesoleva seaduse paragrahvis 8 nimetatud loomingulise tegevuse tulemusel.

3. Jagu. Isikud, kellele kuulub autoriõigus

§ 19. Autor ja autoriõiguse algne kuuluvus

(1) Autor on füüsiline isik või füüsilised isikud, kes oma loomingulise tegevuse tulemusena on loonud originaalse teose kirjanduse, kunsti või teaduse valdkonnas.

(2) Autori isiklikud ja varalised õigused kuuluvad algselt teose loonud autorile, kui autori varaliste õiguste osas ei ole käesoleva seadusega ette nähtud teisiti.

§ 20. Audiovisuaalse teose autor

(1) Audiovisuaalse teose autoriteks loetakse kõiki isikuid, kelle ühise loomingulise tegevuse tulemusena on audiovisuaalne teos valminud, sealhulgas režissöör, stsenarist, operaator, kunstnik, dialoogi autor ja muusikateose autor, kui muusikateos on loodud audiovisuaalse teose jaoks.

(2) Autoriõigus audiovisuaalsele teosele kuulub selle autorile või ühistele autoritele käesoleva seaduse paragrahvis 21 sätestatud korras, kui audiovisuaalse teose autorite ning filmitootja vahelise kokkuleppega ei ole ette nähtud teisiti.

§ 21. Ühine autorsus

(1) Mitme autori ühise loomingulise tegevuse tulemusena loodud teos võib moodustada ühe jagamatu terviku (ühisautorsus) või koosneda osadest, millest igaühel on samuti iseseisev tähendus (kaasautorsus). Teose osa loetakse iseseisvat tähendust omavaks, kui seda saab kasutada sõltumatult selle teose teistest osadest.

(2) Iga le kaasautorile kuulub autoriõigus tema poolt loodud iseseisva tähendusega osale teoses ning ta võib kasutada seda teose osa iseseisvalt. Selline kasutamine ei tohi rikkuda teiste kaasautorite õigusi ega olla vastuolus teose kaasautorite poolt ühise kasutamise huvidega.

(3) Suhted ühiste autorite vahel autoriõiguse teostamisel, sealhulgas autoritasu jagamisel, määratakse kindlaks autorite kokkuleppega. Sellise kokkuleppe puudumisel teostavad autoriõigust teosele kõik autorid ühiselt. Autoritasu jagatakse nende vahel võrdsetes osades.

(4) Ühisautor või isik, kellele kuulub osa ühisest autoriõigusest, võib mõjuval põhjusel teistelt ühisautoritelt nõuda autoriõiguse teostamiseks nõusoleku andmist.

(5) Igaüks ühistest autoritest võib pöörduda kohtusse või võtta tarvitusele muid abinõusid ühiselt loodud teose kaitseks ning autoriõiguse rikkumise kõrvaldamiseks.

(6) Autorite nõustamine, administratiivse juhtimise ülesannete täitmine, teose toimetamine, graafikute, skeemide, tabelite jm illustreerivate materjalide tegemine ning muu tehnilise abi osutamine autoritele ei ole aluseks ühise autorsuse tekkimisele.

§ 22. Autoriõigus kollektiivsele teosele

(1) Kollektiivseks teoseks loetakse teost, mis koosneb erinevate autorite kaastöödest, mis on ühendatud ühtseks tervikuks füüsilise või juriidilise isiku poolt tema initsiatiivil, juhtimisel ja finantseerimisel ning mis antakse välja selle füüsilise või juriidilise isiku nime või nimetuse all (teatmeteosed, teaduslik kogumik, ajaleht, ajakiri ja teised perioodilised või jätkuväljaanded jm). Kollektiivseks teoseks ei loeta audiovisuaalset teost.

(2) Autoriõigus kollektiivsele teosele kuulub isikule, kelle initsiatiivil, juhtimisel ja finantseerimisel selline teos loodi ja kelle nime või nimetuse all see välja anti, kui nimetatud isiku ja kaastööde autorite vahelise kokkuleppega ei ole ette nähtud teisiti.

(3) Kollektiivsesse teosesse võetud teoste (kaastööde) autoritele kuulub autoriõigus oma teosele ning nad võivad oma teoseid kasutada iseseisvalt, kui kokkuleppega ei ole ette nähtud teisiti. Kaastööde autoreid ei loeta kollektiivse teose ühisteks autoriteks.

§ 23. Autoriõigus töökohustuste täitmise korras loodud teosele

(1) Töölepingu alusel oma tööülesannete täitmise korras loodud teose autoril tekib autoriõigus sellele teosele, kuid autori varalised õigused teose kasutamiseks tööülesannetega ettenähtud eesmärgil lähevad üle tööandjale, kui autori ja tööandja vahelise kokkuleppega ei ole ette nähtud teisiti. Autor ja tööandja võivad omavahel kokku leppida autori isiklike õiguste teostamise küsimused.

(2) Autor võib iseseisvalt kasutada oma tööülesannete täitmise korras loodud teost eesmärgil, mis ei ole tema tööülesannetega ette nähtud, kui autori ja tööandja vahelise kokkuleppega ei ole ette nähtud teisiti. Sellisel teose kasutamisel tuleb ära näidata tööandja nimi.

(3) Varalised õigused avalikus teenistuses loodud teosele lähevad üle riigile, kui ei ole kokku lepitud teisiti. Neid õigusi teostab see ametiasutus, kelle ülesandel, tellimisel, finantseerimisel või juhendamisel teos loodi.

4. Jagu. Autoriõiguse ajaline kehtivus

§ 24. Autoriõiguse kehtivuse tähtaeg

(1) Autoriõigus kehtib autori eluajal ja 70 aastat pärast tema surma.

(2) Autoriõigus teosele, mille on loonud kaks või enam isikut oma ühise loomingulise tegevusega, kehtib teisi autoreid üleelanud autori eluajal ja 70 aastat pärast tema surma.

(3) Audiovisuaalse teose puhul arvestatakse autoriõiguse kehtivuse tähtaega lõikes 2 toodud tingimustel järgmiste ühiste autorite osas: režissöör, stsenaariumi autor, dialoogi autor, muusikateose autor, tingimusel, et vastav muusikateos on loodud spetsiaalselt selle audiovisuaalse teose jaoks.

(4) Muusikateose puhul arvestatakse autoriõiguse kehtivuse tähtaega lõikes 2 toodud tingimustel järgmiste ühiste autorite osas: sõnade autor ja muusika autor, tingimusel, et nii sõnad kui muusika on loodud spetsiaalselt vastava sõnalist osa hõlmava muusikateose jaoks.

(5) Autoriõigus kollektiivsele teosele ja töökohustuste täitmise korras loodud teosele kehtib 70 aastat pärast selle teose õiguspärast avalikustamist. Kui selline teos ei ole avalikustatud 70 aasta jooksul pärast selle loomist, siis kehtib autoriõigus 70 aastat pärast teose loomist.

(6) Kui teos avaldatakse jätkuväljaandena (köited, osad, seeriad, vihikud, numbrid jm) ja autoriõiguse kehtivuse tähtaega arvestatakse teose õiguspärasest avalikustamisest, siis kehtib autoriõigus teose igale osale 70 aastat pärast selle osa õiguspärast avalikustamist.

(7) Autoriõigus teosele, mis on avalikustatud anonüümselt või pseudonüümi all, kehtib 70 aastat pärast selle õiguspärast avalikustamist. Kui selle tähtaja jooksul avaldab teose autor oma isikunime või teose autorsuse seostamine teose loonud isikuga ei tekita enam kahtlusi, siis kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõikeid 1 ja 2.

(8) Autoriõigus kehtib käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tähtaja jooksul iseseisva tähendusega teoste suhtes, mis kuuluvad ühise loomingulise tegevuse tulemusel loodud teosesse, töökohustustuste täitmise korras loodud teosesse ja audiovisuaalsesse teosesse, välja arvatud juhul, kui need on avalikustatud anonüümselt või pseudonüümi all.

(9) Tähtaja kulgemine algab:

1) lõigetes 1-4 nimetatud juhul autori surma-aastale järgneva aasta 1. jaanuarist;

2) lõikes 5 ja 6 ning lõike 7 esimeses lauses nimetatud juhul teose õiguspärasele avalikustamisele järgneva aasta 1. jaanuarist.

(10) Kui teose päritolumaaks Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni artikli 5 lõike 4 tähenduses on kolmas riik ja teose autor ei ole Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi kodanik, kehtib autoriõigus Euroopa Liidus või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigis tähtaja jooksul, mille näeb ette päritolumaa seadus, kuid mitte kauem kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1-6 nimetatud tähtaja.

(11) Käesolevas paragrahvis sätestatud kaitse tähtajad kehtivad kõigi teoste kohta, mida kaitstakse vähemalt ühes Euroopa Liidu liikmesriigis.

§ 25. Autorsuse, autori nime ning autori au ja väärkuse tähtajatu kaitse

(1) Isiku teose autoriks olemist (teose autorsust), autori nime ning au ja väarikust kaitstakse tähtajatult.

(2) Teoste osas, mille kaitstuse tähtaeg on lõppenud, kaitseb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatut Kultuuriministeerium.

III PEATÜKK AUTORIÕIGUSEGA KAASNEVAD ÕIGUSED

1. Jagu. Autoriõigusega kaasnevate õiguste liigid ja nende sisu

§ 26. Autoriõigusega kaasnevate õiguste liigid

(1) Autoriõigusega kaasnevad õigused kuuluvad:

- 1) teose esitajale;
- 2) fonogrammitootjale;
- 3) televisiooni- ja raadioteenuse osutajale;
- 4) filmitootjale;
- 5) andmebaasi tegijale;
- 6) isikule, kes pärast autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemist esimesena õiguspäraselt avaldab või suunab üldsusele varem avaldamata teose ja
- 7) isikule, kes annab välja autoriõigusega mittekaitstava teose kirjanduskriitilise või teadusliku väljaande.

(2) Autoriõigusega kaasnevate õiguste teostamine ei piira autori poolt autoriõiguse teostamist.

(3) Käesoleva seaduse II peatüki sätteid, mis puudutavad autoriõiguse tekkimist teose loomise vaheetappidele, ühis- ja kaasautorsust ning õiguste sisu (s.h. levitamisõiguse ammendumine, õigus saada tasu õiguste eseme kasutamise eest) ja teostamist kohaldatakse ka autoriõigusega kaasnevatele õigustele, kui käesolevast peatükist ei tulene teisiti.

§ 27. Esitaja mõiste ja õigused

(1) Esitajaks loetakse näitlejat, lauljat, muusikut, tantsijat, muud isikut või kollektiivi, kes näitleb, laulab, deklameerib, mängib muusikariistal või muul viisil esitab kirjandus- või kunstiteoseid või rahvaloomingut, samuti loetakse esitajaks dirigenti.

(2) Esitajal tekivad esituse suhtes isiklikud ja varalised õigused.

§ 28. Esitaja isiklikud õigused

Esitajal on õigus:

- 1) esineda üldsuse ees teose esitajana ja nõuda esituse seostamist tema isiku ja nimega esituse mis tahes kasutamisel (õigus esituse autorsusele);
- 2) otsustada, millisel viisil peab olema tähistatud esitajanimi esituse kasutamisel (õigus esitajanimele);
- 3) vaidlustada esitaja au ja väärikust kahjustavaid muudatusi, moonutusi ja teisi ebatäpsusi seoses oma esitusega (õigus esitaja au ja väärikuse kaitsele).

§ 29. Esitaja varalised õigused

(1) Esitajal on ainuõigus ise oma esitust kasutada, lubada ja keelata oma esituse kasutamist teiste isikute poolt ja saada tulu oma esituse sellisest kasutamisest, välja arvatud käesoleva seaduse IV peatükis sätestatud vaba kasutamise juhud. Esitajal on õigus lubada ja keelata:

- 1) seni talletamata esituse salvestamist heliplaadile, heli- ja videolindile, filmile jms viisil (salvestamisõigus);
- 2) esituse edastamist, välja arvatud juhud, kui edastamine toimub esituse salvestiselt või toimub esituse taasedastamine, milleks on loa andnud televisiooni- või raadioteenuse osutaja, kes esituse esmakordselt edastas (edastamisõigus);
- 3) esituse suunamist üldsusele mis tahes tehnilise vahendi abil väljaspool kohta, kus esitus toimub, välja arvatud juhud, kui üldsusele suunamine toimub esituse salvestiselt või on edastatud raadio või televisiooni vahendusel (suunamisõigus);
- 4) esituse salvestise üldsusele kättesaadavaks tegemist sellisel viisil, et isikud saavad esitust kasutada nende poolt individuaalselt valitud kohas ja ajal (kättesaadavaks tegemise õigus);
- 5) esituse salvestise otsest või kaudset, ajutist või alalist, osalist või täielikku kopeerimist mis tahes vormis või mis tahes viisil (kopeerimisõigus);
- 6) esituse salvestise levitamist üldsusele, sealhulgas esituse salvestise rentimist ja laenutamist (levitamiseõigus). Rentimisõigus läheb üle filmitootjale vastava individuaalse või kollektiivse lepingu sõlmimisel audiovisuaalse teose loomiseks, kui lepingus ei ole ette nähtud teisiti. Esitajal säilib õigus saada õiglast tasu;
- 7) esituse heli ja kujutise eraldi kasutamist juhul, kui need on salvestatud koos ja moodustavad ühtse terviku;
- 8) esituse salvestises mis tahes muudatuste tegemist.

(2) Töölepingu alusel oma tööülesannete täitmise korras teoste esitamisel tekivad esitajal õigused sellele esitusele, kuid esitaja varalised õigused esituse kasutamiseks tööülesannetega ettenähtud eesmärgil lähevad üle tööandjale, kui esitaja ja tööandja vahelise kokkuleppega ei ole ette nähtud teisiti. Esitaja ja tööandja võivad omavahel kokku leppida esitaja isiklike õiguste teostamise küsimused.

(3) Esitaja võib iseseisvalt kasutada oma tööülesannete täitmise korras loodud esitust eesmärgil, mis ei ole tema tööülesannetega ette nähtud, kui esitaja ja tööandja vahelise kokkuleppega ei ole ette nähtud teisiti. Sellisel teose kasutamisel tuleb ära näidata tööandja nimi.

§ 30. Ühine esitus

(1) Ühine esitus on käesoleva seaduse paragrahvi 27 lõikes 1 nimetatud tegevus, milles osaleb üheaegselt rohkem kui 20 esitajat.

(2) Ühises esituses osalenud esitajate varalised õigused esituse osas lähevad üle kollektiivi juhile, välja arvatud juhul, kui esitaja on varalised õigused lepinguga üle andnud või andnud litsentsilepingu alusel loa esituse kasutamiseks.

§ 31. Fonogramm ja fonogrammitootja mõiste ja õigused

(1) Fonogrammiks loetakse teose esitamisest lähtuva heli või muu heli või helijäljendi talletamine muul viisil kui audiovisuaalses teoses.

(2) Fonogrammitootjaks loetakse füüsiline või juriidiline isik, kelle algatusel, vastutusel ja finantseerimisel toimub teose esitamisest lähtuva heli või muu heli või helijäljendi esmakordne õiguspärane talletamine muul viisil kui audiovisuaalses teoses.

(3) Fonogrammitootjal on ainuõigus lubada ja keelata:

- 1) fonogrammi otsest või kaudset, ajutist või alalist, osalist või täielikku kopeerimist mis tahes vormis või mis tahes viisil (kopeerimisõigus);
- 2) fonogrammi levitamist, sealhulgas fonogrammi koopiaste rentimist ja laenutamist (levitamisoigus);
- 3) fonogrammi üldsusele kättesaadavaks tegemist sellisel viisil, et isikud saavad fonogrammi kasutada nende poolt individuaalselt valitud kohas ja ajal (kättesaadavaks tegemise õigus).

§ 32. Televisiooni- ja raadioteenuse osutaja mõiste ja õigused

(1) Televisiooni- ja raadioteenuste osutajaks loetakse meediateenuste seaduse paragrahvides 4 ja 5 nimetatud isikuid.

(2) Televisiooni- ja raadioteenuse osutajal on ainuõigus lubada ja keelata:

- 1) saate või programmi taasedastamist (taasedastamisõigus);
- 2) saate või programmi salvestamist (salvestamisõigus);
- 3) saate või programmi salvestise otsest või kaudset, ajutist või alalist, osalist või täielikku kopeerimist mis tahes vormis ja mis tahes viisil (kopeerimisõigus);
- 4) saate või programmi üldsusele suunamist või avalikku esitamist juhul, kui selline suunamine või esitamine toimub kohas, mis on üldsusele avatud sisenemistasu eest (suunamisõigus);
- 5) saate või programmi salvestise üldsusele kättesaadavaks tegemist sellisel viisil, et isikud saavad salvestist kasutada nende poolt individuaalselt valitud kohas ja ajal (kättesaadavaks tegemise õigus);
- 6) saate või programmi salvestise levitamist (levitamisoigus).

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 sätestatud õigus ei olene sellest, kas saade või programm edastatakse või taasedastatakse traadi või õhu, kaasa arvatud kaabellevivõrgu või satelliidi kaudu.

(4) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 sätestatud õigus ei laiene kaabellevivõrgu operaatorile, kes õiguspäraselt taasedastab kaabellevivõrgu vahendusel televisiooni- või raadioteenuse osutaja saadet või programmi.

§ 33. Film ja filmitootja mõiste ning õigused

(1) Filmiks autoriõigusega kaasnevate õiguste esemena loetakse nii teose tunnustele vastav audiovisuaalne teos (§ 7 lg 4) kui ka teose kriteeriumidele mittevastavad liikuvad kujutised koos neid saatvate helidega või ilma helideta.

(2) Filmitootja on füüsiline või juriidiline isik, kelle finantseerimisel või juhtimisel on audiovisuaalne teos loodud ja kelle nimi on tootjana märgitud selles audiovisuaalses teoses.

(3) Filmitootjal on ainuõigus lubada ja keelata:

- 1) filmi originaali või selle koopia otsest või kaudset, ajutist või alalist, osalist või täielikku kopeerimist mis tahes vormis ja mis tahes viisil (kopeerimisõigus);
- 2) filmi originaali või selle koopia levitamist üldsusele, sealhulgas filmi koopiade rentimist ja laenutamist (levitamisoigus);
- 3) filmi üldsusele kättesaadavaks tegemist sellisel viisil, et isikud saavad filmi kasutada nende poolt individuaalselt valitud kohas ja ajal (kättesaadavaks tegemise õigus).

§ 34. Õigused varem avaldamata teosele, kirjanduskriitilisele või teaduslikule väljaandele

(1) Isikul, kes pärast autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemist esimesena avaldab, suunab üldsusele või edastab varem avaldamata teose, on käesoleva seaduse paragrahvis 12 loetletud õigused sellele teosele, mis kehtivad 25 aastat. Tähtaja kulgemist arvestatakse sellise teose esmakordse avaldamise, üldsusele suunamise või edastamise aastale järgneva aasta 1. jaanuarist.

(2) Isikul, kes annab välja autoriõigusega mittekaitstava teose kirjanduskriitilise või teadusliku väljaande, on käesoleva seaduse paragrahvis 12 loetletud õigused sellele teosele, mis kehtivad 30 aastat. Tähtaja kulgemist arvestatakse sellise teose esmakordse avaldamise aastale järgneva aasta 1. jaanuarist.

§ 35. Andmebaasi tegija mõiste ja varalised õigused

(1) Andmebaasi tegijaks loetakse isik, kes on teinud kas laadilt, väärtuselt või suuruselt olulise investeeringu selle andmebaasi sisuks olevate andmete kogumiseks, omandamiseks, kontrollimiseks, süstematiseerimiseks või kättesaadavaks tegemiseks.

(2) Andmebaas kui autoriõigusega kaasnevate õiguste ese on teoste, andmete või muu materjali süstemaatiliselt või meetoodiliselt korraldatud kogu, mis on individuaalselt kasutatav elektrooniliste või muude vahendite abil. Andmebaasi mõiste ei hõlma selle tegemiseks ega käivitamiseks vajaminevat arvutiprogrammi.

(3) Andmebaasi tegija õigused tekivad andmebaasi valmimise päeval, milleks on andmebaasi tegemise lõpetamise päev.

(4) Andmebaasi tegijal on ainuõigus lubada ja keelata:

- 1) väljavõtte tegemist andmebaasist või selle olulisest osast. Väljavõtte tegemiseks loetakse andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa mis tahes viisil või mis tahes vormis ajutine või alaline ülekandmine teise väljendusvormi;
- 2) andmebaasi või selle olulise osa taaskasutamist. Taaskasutamiseks loetakse andmebaasi kogu sisu või selle olulise osa avalikustamine kas koopiade levitamise, rentimise, sidusliini kaudu või muul viisil üldsusele suunamine teel. Pärast andmebaasi koopia esmamüüki mis tahes Euroopa Liidu liikmesriigis andmebaasi tegija poolt või tema loal ammendub andmebaasi tegija õigus kontrollida selle andmebaasi koopia edasimüüki Eesti Vabariigis.

(5) Laenutamist ei loeta väljavõtte tegemiseks ega andmebaasi või selle olulise osa taaskasutamiseks.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud ainuõigused kuuluvad andmebaasi tegijale, olenemata sellest, kas andmebaasi ennast või tema sisu kaitstakse käesoleva seadusega või muude õigusaktide alusel.

2. Jagu. Autoriõigusega kaasnevate õiguste ajaline kehtivus

§ 36. Autoriõigusega kaasnevate õiguste kehtivuse tähtaeg

(1) Autoriõigusega kaasnevad õigused kehtivad 50 aastat:

1) teose esitaja suhtes – teose esitamisest arvates. Kui 50 aasta jooksul teose esitamisest arvates on esituse muul viisil kui fonogrammil jäädvustatud salvestis õiguspäraselt avaldatud, õiguspäraselt üldsusele suunatud või õiguspäraselt edastatud, kehtivad teose esitaja õigused 50 aastat pärast esituse õiguspärase avaldamise, õiguspärase üldsusele suunamise või õiguspärase edastamise kuupäeva, olenevalt sellest, milline neist oli varasem. Kui 50 aasta jooksul teose esitamisest arvates on esituse fonogrammile jäädvustatud salvestis õiguspäraselt avaldatud, õiguspäraselt üldsusele suunatud või õiguspäraselt edastatud, kehtivad teose esitaja õigused 70 aastat pärast esituse õiguspärase avaldamise, õiguspärase üldsusele suunamise või õiguspärase edastamise kuupäeva, olenevalt sellest, milline neist oli varasem;

2) fonogrammitootja suhtes – fonogrammi salvestamisest arvates. Kui 50 aasta jooksul fonogrammi salvestamisest arvates on fonogramm õiguspäraselt avaldatud, kehtivad fonogrammitootja õigused 70 aastat pärast fonogrammi õiguspärasest avaldamist. Kui 50 aasta jooksul fonogrammi salvestamisest arvates ei ole fonogrammi õiguspäraselt avaldatud ning fonogramm on õiguspäraselt üldsusele suunatud või edastatud, kehtivad fonogrammitootja õigused 70 aastat pärast fonogrammi õiguspärasest üldsusele suunamist või edastamist;

3) televisiooni- või raadioteenuse osutaja suhtes – saate esmakordsest edastamisest arvates, olenemata sellest, kas saade edastati või taasedastati traadi või õhu, kaasa arvatud kaabellevivõrgu või satelliidi kaudu;

4) filmitootja suhtes – filmi jäädvustamisest arvates. Kui selle tähtaja jooksul toimub filmi õiguspärane avaldamine, õiguspärane üldsusele suunamine või edastamine, kehtivad esmasalvestuse tootja õigused 50 aastat pärast sellist avaldamist, üldsusele suunamist või edastamist, olenevalt sellest, milline neist oli varasem.

(2) Lõikes 1 nimetatud tähtaja kulgemine algab 1. jaanuarist, mis järgneb aastale, millal tehti käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud toimingud.

(3) Lõikes 1 nimetatud tähtajad kehtivad ka autoriõigusega kaasnevate õiguste omajate suhtes, kes ei ole mis tahes Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi kodanikud, juhul, kui mis tahes Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi õigusega on neile kaitse tagatud. Õigused kehtivad tähtaja jooksul, mille näeb ette selle riigi seadus, mille kodanikuks on õiguste omaja, kuid mitte üle lõikes 1 nimetatud tähtaja, kui välislepinguga ei ole ette nähtud teisiti.

(4) Andmebaasi tegija õigused kehtivad 15 aastat, arvates andmebaasi tegemise lõpetamise päevale järgneva aasta 1. jaanuarist. Andmebaasi mis tahes viisil avalikustamise korral käesolevas lõikes nimetatud tähtaja jooksul kehtivad andmebaasi tegija õigused 15 aastat, arvates andmebaasi avalikustamise päevale järgneva aasta 1. jaanuarist. Kui andmebaasi sisu oluliselt kvalitatiivselt või kvantitatiivselt muutub (sealhulgas täieneb või lüheneb), mille tagajärjel andmebaasi tehtud investeering kvalitatiivselt või kvantitatiivselt oluliselt suureneb, kehtivad muudetud andmebaasi tegija õigused sellise muudetud andmebaasi suhtes 15 aastat, arvates vastavate muudatuste tegemisest. Sellisel juhul arvestatakse tähtaja kulgemise algust käesoleva lõike 1 või 2 lauses sätestatud korras.

(5) Käesolevas paragrahvis sätestatud kaitse tähtajad kehtivad kõigi autoriõigusega kaasnevate õiguste esemete kohta, mida kaitstakse vähemalt ühes Euroopa Liidu liikmesriigis.

§ 37. Esitaja autorsuse, esitajanime ning esitaja au ja väärικuse tähtajatu kaitse

(1) Esitaja autorsust, esitajanime ning esitaja au ja väärικust kaitstakse tähtajatult.

(2) Esituste osas, mille kaitstuse tähtaeg on lõppenud, kaitseb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatut Kultuuriministeerium

IV PEATÜKK

AUTORIÕIGUSTE JA AUTORIÕIGUSEGA KAASNEVATE ÕIGUSTE PIIRAMINE (ÕIGUSTE ESEME VABA KASUTAMINE)

§ 38. Vaba kasutamise mõiste

(1) Õiguste eseme vaba kasutamine tähendab õiguste omaja varaliste õiguste piiramist üldsuse huvides.

(2) Õiguste eseme vaba kasutamine on lubatud ilma õiguste omaja loata ja tasu maksmiseta, välja arvatud käesoleva seaduse V peatüki 1. jaost tulenevate hüvitiste maksmine.

§ 39. Vaba kasutamise põhimõtted

(1) Vaba kasutamine on lubatud ainult käesolevas peatükis ette nähtud juhtudel ja tingimusel, et see ei ole vastuolus õiguste eseme tavapärase kasutamisega ega kahjusta põhjendamatult õiguste omaja huve.

(2) Arvutiprogrammi vaba kasutamine on lubatud vaid käesoleva seaduse paragrahvides 52 ja 53 sätestatud juhtudel.

(3) Autoriõigusega kaasnevate õigustega kaitstava andmebaasi vaba kasutamine on lubatud vaid käesoleva seaduse paragrahvis 55 sätestatud juhtudel.

(4) Õiguste eseme käesolevas peatükis sätestatud vaba kasutamine võib toimuda üksnes juhul, kui selleks kasutatakse õiguspäraselt avalikustatud eset või selle õiguspärasest koopiat. Üldsusele kättesaadavaks tehtud õiguste eseme vaba kasutamine on lubatud juhul, kui kasutatav õiguste ese ei pärine ilmselgelt ebaseaduslikust allikast.

(5) Tüüpitingimus on tühine, kui see on vastuolus käesolevas peatükis sätestatud vaba kasutamist reguleerivate sätetega.

(6) Lepingu tingimus, mis on vastuolus käesoleva seaduse paragrahvi 52 lõigetes 2 ja 3, paragrahvis 53, paragrahvis 54 ning paragrahvi 55 lõigetes 2 ja 3 sätestatud vaba kasutamise juhtudega, on tühine.

§ 40. Vaba kopeerimine tehnilise protsessi osana

(1) Lubatud on õiguste eseme ajutine või juhuslik kopeerimine, mis toimub tehnilise protsessi lahutamatu ja olulise osana ning mille eesmärk on vahendada õiguste eseme suunamist võrgus kolmandate isikute vahel või teha võimalikuks õiguste eseme seaduspärane kasutamine ning millel puudub iseseisev äriline eesmärk.

(2) Käesoleva paragrahvi lõige 1 ei laiene arvutiprogrammile ja andmebaasile.

§ 41. Vaba kopeerimine isiklikuks kasutamiseks

(1) Füüsilisel isikul on lubatud õiguste eseme kopeerimine isikliku kasutamise eesmärgil ning tingimusel, et selline tegevus ei taotle ärilisi eesmärke.

(2) Isiklikuks kasutamiseks ei ole lubatud kopeerida:

- 1) arhitektuuriteoseid;
- 2) piiratud tiraažiga kujutava kunsti, disaini- ja rakenduskunstiteoseid;
- 3) elektroonilisi andmebaase;
- 4) arvutiprogramme, välja arvatud käesoleva seaduse paragrahvides 52 ja 53 ettenähtud juhud;
- 5) noote fotokopeerimise teel.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel toimuv vaba kasutus hüvitatakse õiguste omajale vastavalt käesoleva seaduse paragrahvidele 57 ja 58.

§ 42. Vaba tõlkimine isiklikuks kasutamiseks

Füüsilisel isikul on lubatud tõlkida õiguste eseme isiklikuks kasutamiseks tingimusel, et selline tegevus ei taotle ärilisi eesmärke.

§ 43. Vaba kasutamine teaduslikel, hariduslikel, informatsioonilistel ja õigusemõistmise eesmärkidel

(1) Lubatud on õiguste eset kasutada järgmisel viisil, kuid tingimusel, et on ära märgitud õiguste omaja isik, õiguste eseme nimetus ning avaldamisallikas, välja arvatud juhul, kui taoline viitamine on võimatu:

- 1) õiguste eseme tsiteerimine motiveeritud mahus;
- 2) õiguste eseme kopeerimine, üldsusele suunamine, edastamine ja levitamine illustreeriva materjalina õppe- või teaduslikel eesmärkidel motiveeritud mahus ja tingimusel, et selline kasutamine ei taotle ärilisi eesmärke;
- 3) õiguste eseme kopeerimine ja töötlemine teksti- ja andmekaeve eesmärkidel ning tingimusel, et selline kasutamine ei taotle ärilisi eesmärke;
- 4) päevasündmuste kajastamisel sündmuste käigus nähtud või kuulnud õiguste eseme ajakirjanduses kopeerimine, üldsusele suunamine, edastamine ja levitamine motiveeritud mahus, vormis ja ulatuses, mis vastab päevasündmuste kajastamise vajadusele;
- 5) õiguste eseme kopeerimine, üldsusele suunamine, edastamine ja levitamine õigusemõistmise või avaliku julgeoleku tagamise eesmärgil ulatuses, mis vastab neile eesmärkidele;
- 6) õiguste eseme kopeerimine, üldsusele suunamine, edastamine ja levitamine puuetega inimeste huvides viisil, mis on otseselt seotud nende puudega, tingimusel et selline kasutamine ei taotle ärilisi

eesmärke. Õiguste omaja nõusolekuta ei ole lubatud kopeerida, üldsusele suunate, kättesaadavaks teha ja levitada õiguste eset, mis on spetsiaalselt loodud puuetega inimeste jaoks;

7) õiguste eseme kasutamine karikatuuris, paroodias ja pastišis ulatuses, mis vastab neile eesmärkidele.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punkti 2 alusel toimuv vaba kasutus hüvitatakse teatud juhtudel õiguste omajale vastavalt käesoleva seaduse paragrahvile 58.

§ 44. Õiguste eseme juhuslik sisaldumine muus materjalis

Lubatud on õiguste eseme juhuslik kopeerimine, üldsusele suunamine või edastamine muus materjalis ning sellise materjali levitamine.

§ 45. Õiguste eseme vaba kasutamine seadme esitlemiseks ning remondiks

Lubatud on õiguste eseme kopeerimine või avalik esitamine elektroonikaseadmeid müüva või remontiva isiku poolt seoses konkreetse seadme tehniliste omaduste esitlemisega tarbijale või remondiga seondult.

§ 46. Vaba kasutamine avaliku muuseumi või raamatukogu ning arhiivi poolt

(1) Avalikul muuseumil või raamatukogul ning arhiivil on lubatud oma kogusse kuuluvat õiguste eset kopeerida selleks, et

- 1) asendada kadunud, hävinud või kasutamiskõlbmatuks muutunud õiguste ese;
- 2) teha koopia õiguste eseme säilimise tagamiseks;
- 3) asendada mõne teise avaliku arhiivi, muuseumi või raamatukogu püsikollektsiooni kuulunud õiguste ese juhul, kui see on kadunud, hävinud või muutunud kasutamiskõlbmatuks;
- 4) digiteerida õiguste ese selle säilitamise eesmärgil;
- 5) teha õiguste esemest koopia füüsilise isiku jaoks käesoleva seaduse paragrahvis 41 nimetatud eesmärgil;
- 6) teha õiguste esemest koopia ametiasutuse tellimusel käesoleva seaduse paragrahvi 43 lõike 1 punktis 5 nimetatud eesmärgil.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 nimetatut kohaldatakse juhul, kui ei ole võimalik omandada õiguste eseme uut koopiat.

(3) Avalikul muuseumil või raamatukogul ning arhiivil on lubatud oma kogusse kuuluvat õiguste eset kasutada motiveeritud mahus näituse ja kogu tutvustamise eesmärgil.

(4) Avalikul muuseumil või raamatukogul ning arhiivil on lubatud võimaldada tellimuse alusel oma kogusse kuuluva õiguste eseme:

- 1) eriseadmete kaudu kohapeal füüsilistele isikutele kättesaadavaks tegemine õppe- või teaduslikel eesmärkidel;
- 2) individuaalseks kohapeal kasutamiseks laenutamine.

(5) Käesolevas paragrahvis nimetatud tegevus ei või toimuda ärilisel eesmärgil.

§ 47. Vaba laenutamine

(1) Avalikul raamatukogul on lubatud laenutada oma kogusse kuuluvat õiguste eset tingimusel, et see ei toimu ärilisel eesmärgil.

(2) Fonogrammi kojulaenutamine on lubatud juhul, kui selle Eestis levitamise algusest on möödunud neli kuud.

(3) Audiovisuaalse teose kojulaenutamine on lubatud vaid juhul, kui õiguste omaja on andnud selleks loa. Juhul, kui autori ja esitaja varalised õigused on üle läinud filmitootjale või on varaliste õiguste kasutamiseks antud luba litsentsilepingu alusel, on autoril ja esitajal õigus saada audiovisuaalse teose kojulaenutamise eest hüvitist.

(4) Filmi- või helikunsti õppesuunal tegutsevat õppeasutust teenindaval raamatukogul on lubatud audiovisuaalset teost ning fonogrammi õppe- või teaduslikel eesmärkidel koju laenutada kõigi autoriõigusega kaasnevate õiguste omajate nõusolekuta käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ajalise piiranguta.

(5) Käesoleva paragrahvi alusel toimuv vaba kasutus hüvitatakse õiguste omajatele vastavalt käesoleva seaduse paragrahvile 59.

§ 48. Üldsusele avatud kohas asuva teose kujutise vaba kasutamine

Lubatud on üldsusele avatud kohas alaliselt asuva arhitektuuriteose, s.h. sise- ja maastikuarhitektuuriteose, kujutava kunsti teose, tarbekunstiteose ning fotograafiateose kopeerimine ükskõik millisel viisil peale mehaanilise kontaktkopeerimise ja selle teose kujutise üldsusele suunamine ning edastamine, välja arvatud juhul, kui selline teos moodustab kujutise põhimotiivi ja seda kavatakse kasutada ärilisel eesmärgil. Kui käesoleva paragrahvi kohaselt kasutatud teosel on märgitud autori nimi, tuleb sellele teose kasutamisel viidata.

§ 49. Arhitektuuriteose kujutise vaba kasutamine kinnisvarakuulutusel

Lubatud on arhitektuuriteose, s.h. sise- ja maastikuarhitektuuriteose kujutist kinnisvarakuulutusel motiveeritud mahus kopeerida ja üldsusele suunata. Kui käesoleva paragrahvi kohaselt kasutatud teosel on märgitud autori nimi, tuleb see teose kasutamisel lisada.

§ 50. Vaba avalik esitamine

Lubatud on õiguste eseme avalik esitamine ja eksponeerimine vahetus õppeprotsessis õppeasutuse õpetava personali ja õpilaste poolt või raamatukogus, muuseumis või arhiivis, kuid tingimusel, et kuulajaskonna või vaatajaskonna moodustavad õpetav personal ja õpilased või teised isikud, kes on otseselt seotud asutusega, kus õiguste eset õppeprotsessi osana avalikult esitatakse või eksponeeritakse (lapsevanemad, eestkostjad, hooldajad jm) ning õiguste omaja nime kohustusliku äranäitamisega.

§ 51. Õiguste eseme ajutine salvestamine televisiooni- ja raadioteenuse osutaja poolt

(1) Televisiooni- või raadioteenuse osutajal on lubatud teha ajutine koopia õiguste esemest, mida televisiooni- või raadioteenuse osutajal on õigus edastada, kuid tingimusel, et selline koopia tehakse

televisiooni- või raadioteenuse osutaja oma tehniliste vahenditega ja enda poolt kindlaksmääratud saates või programmis kasutamiseks.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 toodud tingimustel tehtud ajutine koopia ei kuulu hävitamisele juhul, kui sellel on suur kultuurilooline väärtus. Nimetatud juhul säilitatakse koopia televisiooni- või raadioteenuse osutaja arhiivis kui eranditult dokumentaalset iseloomu omav õiguste ese ilma selleks õiguste omajalt nõusolekut küsimata. Arhiivis säilitamisele kuuluva õiguste eseme kohta teeb otsuse televisiooni- või raadioteenuse osutaja, vaidluse korral aga riigiarhivaar.

§ 52. Arvutiprogrammi vaba kasutamine

(1) Kui ei ole kokku lepitud teisiti, on arvutiprogrammi õiguspärasel kasutajal lubatud arvutiprogrammi kopeerida, tõlkida, kohandada (adaptsioon) ning muul viisil ümber töötada ja saadud tulemusi kopeerida tingimusel, et see on vajalik:

- 1) arvutiprogrammi kasutamiseks eesmärkidel, milleks arvutiprogramm omandati;
- 2) arvutiprogrammis esinevate vigade parandamiseks.

(2) Arvutiprogrammi õiguspärasel kasutajal on lubatud arvutiprogrammist varukoopia tegemine tingimusel, et see on vajalik arvutiprogrammi kasutamiseks või kadunud, hävinud või kasutamiskõlbmatuks muutunud arvutiprogrammi taastamiseks.

(3) Arvutiprogrammi õiguspärasel kasutajal on lubatud arvutiprogrammi toimimise jälgimine, uurimine ja katsetamine eesmärgiga selgitada välja programmelemendi aluseks olnud ideed ja põhimõtted juhul, kui ta teeb seda arvutiprogrammi laadimise, esitamise, käitamise, ülekandmise või talletamise käigus, mille tegemiseks ta on õigustatud.

§ 53. Arvutiprogrammi vaba pöördprojekteerimine (dekompileerimine)

(1) Lubatud on arvutiprogrammi kopeerimine ning tõlkimine juhul, kui see on vajalik informatsiooni saamiseks algsest arvutiprogrammist sõltumatult loodud arvutiprogrammi ühilduvuse tagamiseks teiste arvutiprogrammidega, kui on täidetud järgmised tingimused:

- 1) seda teeb arvutiprogrammi õiguspärane kasutaja või tema ülesandel muu isik, kellel on selleks luba;
- 2) arvutiprogrammide ühilduvust tagav informatsioon ei ole olnud käesoleva lõike punktis 1 nimetatud isikutele eelnevalt kättesaadav;
- 3) selline tegevus piirdub algse arvutiprogrammi osadega, mis on vajalikud ühilduvuse tagamiseks.

(2) Informatsiooni, mis on saadud käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud tegevusega, ei või:

- 1) kasutada muuks otstarbeks kui sõltumatult loodud arvutiprogrammi ühilduvuse tagamiseks;
- 2) üle anda kolmandatele isikutele, välja arvatud juhul, kui see on vajalik sõltumatult loodud arvutiprogrammi ühilduvuse tagamiseks;
- 3) kasutada olemuselt sarnase arvutiprogrammi arendamiseks, tootmiseks, turustamiseks või algse arvutiprogrammi autori autoriõiguste rikkumiseks muul viisil.

§ 54. Autoriõigusega kaitstava andmebaasi vaba kasutamine

Andmebaasi või selle koopia õiguspärasel kasutajal on lubatud kõikide toimingute tegemine, mis on vajalikud juurdepääsuks andmebaasi sisule ja selle sisu tavapäraseks kasutamiseks. Kui nimetatud isik

võib andmebaasi kasutada ainult osaliselt, kohaldatakse käesolevas paragrahvis sätestatud ainult andmebaasi või selle koopia vastava osa suhtes.

§ 55. Autoriõigusega kaasnevate õigustega kaitstava andmebaasi vaba kasutamine

(1) Mis tahes viisil õiguspäraselt avalikustatud andmebaasi õiguspärasel kasutajal on lubatud väljavõtete tegemine andmebaasi sisu olulisest osast või seda taaskasutamine juhul, kui:

- 1) mitte-elektroniilise andmebaasi sisust tehakse väljavõtte isiklikeks vajadusteks;
- 2) koos andmebaasi avaldamisallika kohustusliku äranäitamise ja teaduslikel eesmärkidel, nende eesmärkidega motiveeritud mahus ja tingimusel, et selline kasutamine ei taotle ärilisi eesmärke;
- 3) väljavõtte tegemine või taaskasutamine toimub avaliku julgeoleku, haldustegevuse või õigusemõistmise käigus ulatuses, mis vastab avaliku julgeoleku kaitse, haldusfunktsioonide teostamise ja õigusemõistmise eesmärkidele.

(2) Andmebaasi õiguspärasel kasutajal on lubatud õiguspäraselt avalikustatud andmebaasi sisuks olevate kvantiteedilt või kvaliteedilt mitteolulistest osadest väljavõtete tegemine ja taaskasutamine igal eesmärgil. Kui isik võib käesolevas lõikes ettenähtud viisil kasutada ainult andmebaasi teatud osa, kehtib käesolevas lõikes sätestatud vaid andmebaasi selle osa suhtes.

(3) Andmebaasi õiguspärane kasutaja ei tohi kahjustada õiguspäraselt avalikustatud andmebaasis sisalduvate teoste või muu materjali suhtes tekkinud autoriõigust või autoriõigusega kaasnevaid õigusi.

V PEATÜKK

HÜVITISED JA TÄIENDAV TASU ÕIGUSTE ESEME KASUTAMISE EEST

1. Jagu. Hüvitised varaliste õiguste piiramise eest

§ 56. Hüvitise eesmärk

Õiguste omajal on käesolevas jaos sätestatud juhtudel ja tingimustel õigus saada hüvitist tema varaliste õiguste piiramise eest õiguste eseme vaba kasutamise korral.

§ 57. Hüvitis audiovisuaalse teose ja fonogrammi kopeerimise eest isiklikeks vajadusteks

(1) Autoril, esitajal ja fonogrammitootjal on õigus saada hüvitist audiovisuaalse teose või fonogrammi isiklikeks vajadusteks kopeerimise eest, mis toimub käesoleva seaduse paragrahvi 41 alusel.

(2) Autorile, esitajale ja fonogrammitootjale makstava hüvitise suuruse arvutamise aluseks võetakse eelarveaastas hüvitise maksmiseks eraldatud riigieelarvelised vahendid.

(3) Hüvitise maksab välja Justiitsministeerium.

(4) Hüvitis makstakse kollektiivse esindamise organisatsioonile, kes teostab autori, esitaja ja fonogrammitootja õigusi.

(5) Vabariigi Valitsus kehtestab käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud hüvitise jaotamise määrad ning hüvitise arvestamise alused ja korra.

§ 58. Hüvitis teose fotokopeerimise eest

(1) Autoril ja kirjastajal on õigus saada hüvitist teose fotokopeerimise eest käesoleva seaduse paragrahvis 41 ja paragrahvi 43 lõike 1 punktis 2 nimetatud juhtudel.

(2) Fotokopeerimine käesoleva seaduse tähenduses on teose kopeerimise üks viis, mille tulemuseks on teose täpne koopia paber- ja muul samalaadsel kandjal, mis on saadud mis tahes fototehnika või muu sama toimega meetodi abil. Teosest suurendatud või vähendatud koopia tegemine nimetatud viisil loetakse samuti fotokopeerimiseks

(3) Hüvitis makstakse autorile ja kirjastajale kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis esitatud avalduse alusel.

(4) Autorile makstava hüvitise suuruse arvutamise aluseks võetakse eelarveaastas hüvitise maksmiseks eraldatud riigieelarvelised vahendid ja Eesti Rahvusraamatukogu rahvusbibliograafia andmebaasis registreeritud teoste nimetuste arv.

(5) Kirjastajale väljamakstava hüvitise suuruse arvutamise aluseks võetakse eelarveaastas hüvitise maksmiseks eraldatud riigieelarvelised vahendid ja avalduse esitamisele eelneva kümne kalendriaasta jooksul ilmunud ISBN- ja ISSN-numbriga teoste nimetuste arv.

(6) Hüvitise maksab välja justiitsministri määratud juriidiline isik, kes esindab autoreid või nende õigusi teostavaid kollektiivse esindamise organisatsioone.

(7) Vabariigi Valitsus kehtestab käesoleva paragrahvi lõikes 1 ettenähtud hüvitise jaotamise määrad ilukirjanduse ning teadus- ja õppekirjanduse autorite ja kirjastajate vahel ning hüvitise maksmise korra.

§ 59. Hüvitis õiguste eseme laenutamise eest raamatukogudest

(1) Autoril, esitajal ning fonogrammitootjal on õigus saada hüvitist õiguste eseme laenutamise eest käesoleva seaduse paragrahvis 47 toodud tingimustel.

(2) Autorile, esitajale ning fonogrammitootjale makstava hüvitise suuruse arvutamise aluseks võetakse eelarveaastas tasude maksmiseks eraldatud riigieelarvelised vahendid ja kalendriaastas rahvaraamatukogudes elektrooniliselt registreeritud laenutused.

(3) Hüvitis makstakse autorile kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis esitatud avalduse alusel, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud juhul.

(4) Autorile hüvitise maksmiseks kehtestab Vabariigi Valitsus oma määrusega:
1) avalduses esitatavate andmete loetelu;

- 2) hüvitise jaotamise määrad erinevate õiguste omajate vahel;
- 3) hüvitise arvutamise ja väljamaksmise alused ja korra.

(5) Audiovisuaalse teose ning muusikateose autorile, muusikateose esitajale ning fonogrammitootjale makstakse hüvitist teda esindava kollektiivse esindamise organisatsiooni kaudu.

(6) Hüvitise maksab välja kultuuriministri määratud juriidiline isik.

(7) Hüvitise maksjal on õigus saada rahvaraamatukogudelt kõiki hüvitise maksmiseks vajalikke andmeid. Sellega seotud lisakulutused kannab hüvitise väljamaksja.

(8) Käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel makstava hüvitise ülempiir on neljakordne Statistikaameti esitatud eelmise aasta Eesti keskmine brutopalk.

2. Jagu. Täiendav tasu õiguste eseme kasutamise eest

§ 60. Õigus saada tasu õiguste eseme kasutamise teatud juhtudel

Õiguste omajal on õigus saada täiendavalt tasu käesolevas jaos nimetatud õiguste eseme kasutamise eest. Selline tasu ei ole seotud varaliste õiguste seadusjärgse piiramisega käesoleva seaduse IV peatüki alusel.

§ 61. Autori õigus saada tasu algupärase kunstiteose edasimüümise eest

(1) Algupärase kunstiteose autoril või tema pärijal on õigus saada pärast teose esmakordset võõrandamist müügihinnal põhinevat tasu teose igakordse müügi puhul (edasimüük). Isiku loobumine õigusest saada nimetatud tasu on tühine.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õigust kohaldatakse kõikidele müügilepingutele, milles müüja, ostja või vahendajana osaleb professionaalne kunstiterul tegutseja, näiteks oksjonikorraldaja, kunstigalerii või kunstiteoste vahendaja üldiselt.

(3) Käesoleva paragrahvi tähenduses on algupärane kunstiteos visuaalkunsti teos, nagu maal, graafika, skulptuur, installatsioon, tarbekunstiteos ja foto, kui see on kunstniku loodud või tema nummerdatud, signeeritud või muul viisil autoriseeritud koopia.

(4) Tasumäärad:

- 1) 5 protsenti müügihinnast, kui müügihind on kuni 50 000 eurot;
- 2) 3 protsenti müügihinnast, kui müügihind on 50 001–200 000 eurot;
- 3) 1 protsent müügihinnast, kui müügihind on 200 001–350 000 eurot;
- 4) 0,5 protsenti müügihinnast, kui müügihind on 350 001–500 000 eurot;
- 5) 0,25 protsenti müügihinnast, kui müügihind on üle 500 000 euro.

(5) Tasu ühe algupärase kunstiteose edasimüümise eest ei tohi ületada 12 500 eurot.

(6) Tasu ei kohaldata, kui müügihind on alla 64 euro.

(7) Kollektiivse esindamise organisatsioonil on õigus kolme aasta jooksul alates edasimüügist nõuda lõikes 2 nimetatud isikult teavet, mis on vajalik tasu maksmiseks.

(8) Tasu maksab lõikes 2 nimetatud isik ning see tuleb maksta kolmekümne päeva jooksul alates edasimüügi toimumise päevast.

(9) Käesolevat paragrahvi kohaldatakse samuti Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni nende osalisriikide kodanike ja alaliste elanike suhtes, kes pakuvad Eesti kodanikele või Eesti Vabariigis alaliselt elavatele isikutele samasugust kaitset.

§ 62. Autori ja esitaja õigus saada tasu rentimise eest

Autoril ja esitajal on õigus saada rendileandjalt õiglast tasu ka juhul, kui nad on filmitootjale või fonogrammitootjale üle andnud oma varalised õigused või andnud litsentsi õiguste eseme rentimiseks või sellist õiguste üleandmist või litsentsi andmist eeldatakse. Autori või esitaja loobumine õigusest saada õiglast tasu on tühine.

§ 63. Fonogrammitootja ja esitaja õigus saada tasu fonogrammi kasutamise eest

(1) Esitajal ja fonogrammitootjal on õigus saada õiglast tasu igalt ärilisel eesmärgil avalikustatud fonogrammi või selle koopiat üldsusele suunavalt, edastavalt või avalikult esitavalt isikult.

(2) Tasu makstakse ühtse maksena võrdsetes osades esitajale ja fonogrammitootjale, kui esitaja ja fonogrammitootja kokkuleppega ei ole ette nähtud teisiti.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud ei kohaldata ärilisel eesmärgil avalikustatud fonogrammi kättesaadavaks tegemisel isikutele nende poolt individuaalselt valitud kohas ja ajal.

§ 64. Esitaja õigus täiendavale tasule

(1) Kui esitaja ja fonogrammitootja on sõlminud lepingu, millega esitaja andis fonogrammitootjale üle oma esituse kasutamise õigused (edaspidi üleandmise leping) ühekordse tasu eest või tasuta, on esitajal õigus saada fonogrammitootjalt iga-aastast täiendavat tasu iga täisaasta eest pärast 50 aasta möödumist fonogrammi õiguspärasest avaldamisest, või kui sellist avaldamist ei toimu, pärast 50 aasta möödumist fonogrammi õiguspärasest üldsusele suunamisest või õiguspärasest edastamisest. Esitaja loobumine õigusest saada iga-aastast täiendavat tasu on tühine.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud iga-aastase täiendava tasu maksmiseks eraldab fonogrammitootja 20 protsenti tulust, mida fonogrammitootja on tasu maksmisele eelnenud aastal teeninud selliste fonogrammide kopeerimise, levitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eest, mille õiguspärasest avaldamisest, või kui sellist avaldamist ei toimu, õiguspärasest üldsusele suunamisest või õiguspärasest edastamisest on möödunud 50 aastat.

(3) Fonogrammitootja on kohustatud andma nõudmise korral esitajale, kellel on õigus saada käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud iga-aastast täiendavat tasu, mis tahes teavet, mis võib olla vajalik kõnealuse tasu maksmise tagamiseks.

(4) Kui esitajal on üleandmise lepingu kohaselt õigus saada korrapärast tasu, ei arvata sellest tasust maha ettemakseid ega lepinguga määratud mahaarvamisi pärast 50 aasta möödumist fonogrammi õiguspärasest avaldamisest, või kui sellist avaldamist ei toimu, pärast 50 aasta möödumist fonogrammi õiguspärasest üldsusele suunamisest või õiguspärasest edastamisest.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud kohustust ei ole ettevõtjal, kelle käive selliste fonogrammide kopeerimise, levitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eest, mille õiguspärasest avaldamisest, või kui sellist avaldamist ei toimu, õiguspärasest üldsusele suunamisest või õiguspärasest edastamisest on möödunud 50 aastat, oli tasu maksmisele eelnenud aastal väiksem kui 100 eurot.

VI PEATÜKK

ÜHISED SÄTTED AUTORILEPINGU, ÕIGUSTE KOLLEKTIIVSE TEOSTAMISE, ÕIGUSTE DIGITAALSE TEOSTAMISE JA ÕIGUSTE PÄRIMISE KOHTA

1. Jagu. Autorileping

§ 65. Autorilepingu mõiste

(1) Autorileping on leping, millega õiguste omaja kohustub teisele isikule üle andma oma varalised õigused või andma loa (litsentsi) õiguste eseme kasutamiseks.

(2) Õiguste omaja poolt oma varaliste õiguste üleandmisel kohaldatakse autorilepingule võlaõigusseaduses võõrandamislepingute kohta sätestatud, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(3) Õiguste eseme kasutamise korral õiguste omajalt saadud loa alusel kohaldatakse autorilepingule võlaõigusseaduses litsentsilepingu kohta sätestatud, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

(4) Uue õiguste eseme loomise korral kohaldatakse autorilepingule võlaõigusseaduses töövõtulepingu kohta sätestatud, kui käesolevast seadusest ei tulene teisiti.

§ 66. Tehingu vorm varaliste õiguste üleandmisel

Tehing, millega antakse üle varalised õigused, peab olema kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

§ 67. Autorilepingu täitmine isiklikult

Autorilepingu puhul uue õiguste eseme loomiseks on autor või esitaja kohustatud looma õiguste eseme isiklikult, kui lepinguga ei ole ette nähtud teisiti. Teiste isikute kaasamine õiguste eseme loomisele ja autorikollektiivi muutmine võivad toimuda vaid tellija eelneval nõusolekul.

§ 68. Esitaja õigus lepingust taganeda

(1) Kui 50 aastat pärast fonogrammi õiguspärast avaldamist, või kui sellist avaldamist ei toimu, 50 aastat pärast fonogrammi õiguspärast üldsusele suunamist või õiguspärast edastamist ei paku fonogrammitootja piisaval hulgal fonogrammi koopiaid müügiks ega tee fonogrammi üldsusele kättesaadavaks kaabli kaudu või kaablita suunamise teel sellisel viisil, et üldsus pääseb fonogrammide ligi enda valitud kohas ja ajal, võib esitaja õiguste üleandmise lepingust taganeda. Esitajal on õigus üleandmise lepingust taganeda, kui fonogrammitootja ei täida vähemalt ühte eelmises lauses nimetatud tingimust ühe aasta jooksul pärast esitaja teadet oma kavatsuse kohta taganeda üleandmise lepingust kooskõlas käesoleva lõike esimese lausega.

(2) Kui fonogramm sisaldab mitme esitaja esituse salvestist, võib esitaja eraldi sõlmitud üleandmise lepingust taganeda teistest esitajatest eraldi. Ühiselt sõlmitud üleandmise lepingust võib taganeda käesoleva seaduse paragrahvi 30 lõikes 2 nimetatud isik või vastavalt käesoleva seaduse § 21 sätetele.

(3) Kui esitaja on õiguste üleandmise lepingust vastavalt käesoleva paragrahvi lõikele 1 või 2 taganenud, siis fonogrammitootja õigused nimetatud fonogrammide lõpevad.

(4) Kokkulepe, millega välistatakse esitaja õigus taganeda fonogrammitootjaga sõlmitud lepingust käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul, on tühine.

2. Jagu. Õiguste kollektiivne teostamine

§ 69. Kollektiivse esindamise organisatsioon

(1) Õiguste omajatel on õigus asutada kollektiivse esindamise organisatsioone. Kollektiivse esindamise organisatsioon on mittetulunduslikel alustel korraldatud juriidiline isik, keda on seaduse või lepingu alusel rohkem kui üks õiguste omaja volitanud kollektiivselt teostama autoriõigusi või autoriõigusega kaasnevaid õigusi. Õiguste teostamine peab olema selle juriidilise isiku ainuke või peamine eesmärk ning seda juriidilist isikut peavad omama või kontrollima õiguste omajad.

(2) Kollektiivse esindamise organisatsiooniks, mis on muuhulgas õigustatud teostama õiguste omajate õigusi kollektiivselt ka kohustusliku ja laiendatud kollektiivse esindamise korral, tuleb käesoleva seaduse tähenduses lugeda ka mis tahes teises Euroopa Liidu liikmesriigis või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigis mis tahes juriidilises vormis asutatud kollektiivse esindamise organisatsiooni, mis vastab kollektiivse esindamise organisatsiooni tunnustele.

(3) Kollektiivse esindamise organisatsioon teostab ja kaitseb oma liikmete ning vastava lepingu olemasolul ka teiste õiguste omajate varalisi õigusi organisatsiooni põhikirjas ja liikme- või esinduslepingus ette nähtud korras. Kollektiivse esindamise organisatsioon kaitseb ning teostab õiguste omajate neid õigusi, mida kollektiivse esindamise organisatsioon kollektiivselt teostab, muuhulgas kohtus ja muudes institutsioonides

(4) Kollektiivse esindamise organisatsioonil on õigus saada kõikidelt avalik-õiguslikelt ja eraõiguslikelt juriidilistelt isikutelt ning füüsilistelt isikutelt kokkulepitud või kindlaksmääratud tähtaja jooksul ja kokkulepitud või kindlaksmääratud vormis neile kättesaadavat teavet õiguste eseme ja selle kasutamise seotud asjaolude kohta, mis on vajalik õigustest saadava tulu kogumiseks ning õiguste

omajatele saadaolevate summade jaotamiseks ja väljamaksmiseks. Nimetatud teabe esitamise vormi üle otsustamisel võtavad kollektiivse esindamise organisatsioonid ja kasutajad võimaluse piires arvesse õiguste kollektiivse teostamise tavasid.

(5) Kollektiivse esindamise organisatsioon peab kõigi Eesti Vabariigi või mis tahes Euroopa Liidu liikmesriigi või Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga ühinenud riigi õiguste omaja esindamiseks lepingu sõlmima samadel tingimustel teiste enda poolt esindatavate õiguste omajatega.

§ 70. Kollektiivse esindamise organisatsiooni tegevuse põhimõtted

(1) Kollektiivse esindamise organisatsioon oma tegevuse käigus:

- 1) annab loa või sõlmib litsentsilepingu õiguste eseme kasutamiseks;
- 2) otsustab tasu suuruse õiguste eseme kasutamise eest oma üldkoosoleku otsusega, vajadusel sellealaseid läbirääkimisi pidades;
- 3) kogub ja maksab organisatsiooni poolt esindatavatele õiguste omajatele välja õiguste eseme kasutamise eest kogutud tasu.

(2) Autoriõiguste ja autoriõigusega kaasnevate õiguste ebaseaduslike või põhjendamatute piirangute ärahoidmiseks:

- 1) tuleb kõik otsused tasu (autoritasu, litsentsitasu, esitajatasu või muu tasu) ja sellest tasust organisatsiooni halduskulude katteks maha arvatava protsendi (vahendutasu) suuruse, tasu kogumise, jaotamise ja väljamaksmise viiside, samuti kogutud tasu sotsiaalsetel, kultuurilistel, sihtasutuste loomise või muudel organisatsiooni liikmete ühiseid huve puudutavatel eesmärkidel kasutamise kohta võtta vastu organisatsiooni liikmete üldkoosolekul;
- 2) tuleb kogutud tasu autorite ja autoriõigusega kaasnevate õiguste omajate vahel jaotada võimalikult proportsionaalselt, sõltuvalt teose tegelikust kasutamisest, arvestades sellest maha organisatsiooni liikmete poolt ühiselt otsustatud protsendi halduskulude katteks ja muudeks käesoleva paragrahvi punktis 1 ettenähtud eesmärkideks;
- 3) peab organisatsiooni liikmetel olema võimalus saada regulaarset ja täielikku informatsiooni organisatsiooni kogu tegevuse ja oma teose kasutamise ning selle eest saada oleva tasu kohta;
- 4) tuleb välisriikide autorite ja autoriõigusega kaasnevate õiguste omajate suhtes kohaldada samu eeskirju, mis Eesti autorite ja autoriõigusega kaasnevate õiguste omajate suhtes;
- 5) tuleb välisriikide kollektiivse esindamise organisatsioonidele, kellega on sõlmitud kahepoolsed või mitmepoolsed kokkulepped, anda nende nõudmisel kogu vajalik informatsioon nende riikide autorite ja autoriõigusega kaasnevate õiguste omajate õiguste teostamise kohta Eestis.

(3) Õiguste omaja ei saa oma õigusi teostada ajal, mil kollektiivse esindamise organisatsioon teostab kas vastavalt seadusele või lepingule selle õiguste omaja autoriõigusi või autoriõigusega kaasnevaid õigusi, välja arvatud litsentsilepingute sõlmimine mitteäriilisel eesmärgil kasutamiseks. Käesoleva lõike esimeses lauses sätestatu ei piira õiguste omaja poolt oma õiguste üleandmist kolmandatele isikutele. Õiguste omaja on kohustatud kollektiivse esindamise organisatsiooni teavitama õiguste üleandmisest kolmandale isikule.

(4) Kollektiivse esindamise organisatsiooni esindusõiguse olemasolu õiguste kollektiivsel teostamisel ning õiguste omajate huvide ja õiguste kaitsmisel eeldatakse, välja arvatud juhul, kui esineb seda välistav ilmne asjaolu. Tõendamiskoormis lasub esindamisõiguse olemasolu vaidlustajal. Käesolevat sätet ei kohaldata kollektiivse esindamise organisatsiooni esindusõiguse ulatuse kindlaksmääramisel õiguste laiendatud kollektiivse teostamise korral.

§ 71. Õiguste teostamine kollektiivse esindamise organisatsiooni kaudu

(1) Õiguste teostamine kollektiivse esindamise organisatsiooni kaudu toimub eelkõige järgnevatel juhtudel:

- 1) õiguste eseme taasedastamisel kaabellevivõrgus;
- 2) ärilisel eesmärgil avalikustatud fonogrammi või selle koopia üldsusele suunamisel, avalikul esitamisel või edastamisel käesoleva seaduse paragrahvi 63 kohaselt;
- 3) õiguste eseme, välja arvatud audiovisuaalse teose, edastamisel satelliidi kaudu juhul, kui televisiooni- või raadioteenuse osutaja edastab teost üldsusele satelliidi kaudu ja samal ajal ka maapealse süsteemi kaudu;
- 4) teose või esituse rentimise eest tasu saamisel käesoleva seaduse paragrahvi 62 kohaselt;
- 5) algupärase kunstiteose igakordse müügi eest tasu saamisel käesoleva seaduse paragrahvi 61 kohaselt;
- 6) audiovisuaalse teose ja fonogrammi isiklikeks vajadusteks kopeerimise eest hüvitise saamisel käesoleva seaduse paragrahvi 57 kohaselt;
- 7) teose, esituse ja fonogrammi raamatukogudes laenutamise eest hüvitise saamisel käesoleva seaduse paragrahvi 59 lõike 5 kohaselt;
- 8) esituse kasutamise eest tasu saamisel käesoleva seaduse § 64 kohaselt:

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1-2 ja 4-8 nimetatud juhtudel on õiguste teostamine kollektiivse esindamise organisatsiooni kaudu kohustuslik.

(3) Kaabellevivõrgu kaudu taasedastamise õiguse teostamise kohta käivaid sätteid käesoleva paragrahvi lõikes 1 ei kohaldata televisiooni- ja raadiosaate suhtes.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 loetletud õiguste teostamiseks ei ole õiguste omaja sõlminud lepingut kollektiivse esindamise organisatsiooniga, on õiguste omajat volitatud esindama kollektiivse esindamise organisatsioon, kes esindab valdavalt enamust sama kategooria õiguste omajaid kelle õigusi Eestis kasutatakse.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel esindataval õiguste omajal tekivad samad õigused kui sellel õiguste omajal, keda kollektiivse esindamise organisatsioon liikme- või muu vastava lepingu alusel esindab. Käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel esindatavale õiguste omajale tasu kogumisel, jaotamisel ja väljamaksmisel rakendab kollektiivse esindamise organisatsioon samasuguseid tingimusi kui liikme- või esinduslepingu alusel esindatavale õiguste omajale.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel esindatav õiguste omaja võib nõuda kollektiivse esindamise organisatsiooni ja õiguste kasutaja vahelisest lepingust tulenevate õiguste tunnustamist, sealhulgas litsentsitasu maksmist, kolme kalendriaasta jooksul. Käesolevas lõikes nimetatud õiguste omaja nõude aegumistähtaaja arvestamine algab selle kalendriaasta lõppemisest, millal toimus õiguste eseme kasutamine.

(7) Kollektiivse esindamise organisatsiooni poolt kogutud tasu, mida ei ole käesoleva paragrahvi lõikest 6 tulenevalt tähtjaks välja makstud, võib kollektiivse esindamise organisatsioon kasutada sama kategooria õiguste omajate üldistes huvides.

(8) Satelliidi kaudu edastamise õiguse teostamise puhul on õiguste omajal, keda kollektiivse esindamise organisatsioon esindab käesolevas paragrahvis sätestatud korras, igal ajal õigus nõuda sellise esindamise lõpetamist ja teostada oma õigusi individuaalselt või mõne teise kollektiivse esindamise organisatsiooni kaudu.

§ 72. Õiguste laiendatud kollektiivne teostamine

(1) Kollektiivse esindamise organisatsioon, mis esindab valdavalt enamust sama kategooria õiguste omajaid, kelle õigusi Eestis kasutatakse, ja õiguste kasutaja võivad sõlmida laiendatud kollektiivse litsentsilepingu, mis hõlmab ka kollektiivse esindamise organisatsiooni poolt lepingulisel alusel mitte-esindatavate sama kategooria õiguste omajate õigusi.

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel esindataval õiguste omajal tekivad laiendatud kollektiivse litsentsilepingu alusel samad õigused kui sellel õiguste omajal, keda kollektiivse esindamise organisatsioon lepingu alusel esindab.

(3) Käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel esindatav õiguste omaja võib nõuda kollektiivse esindamise organisatsiooni ja õiguste kasutaja vahelisest lepingust tulenevate õiguste tunnustamist, sealhulgas litsentsitasu maksmist, kümne kalendriaasta jooksul. Käesolevas lõikes nimetatud õiguste omaja nõude aegumistähtaeg algab selle kalendriaasta lõppemisest, millal toimus õiguste eseme kasutamine.

(4) Õiguste omajal, keda kollektiivse esindamise organisatsioon esindab käesoleva paragrahvi alusel, on igal ajal õigus nõuda sellise esindamise lõpetamist ja asuda oma õigusi teostama individuaalselt või mõne teise kollektiivse esindamise organisatsiooni kaudu.

3. Jagu. Õiguste digitaalne teostamine

§ 73. Tehniline kaitsemeede

(1) Õiguste omaja võib oma õiguste kaitseks õiguste esemele lisada tehnilisi kaitsemeetmeid. Tehniliste kaitsemeetmete kasutamisel on õiguste omaja kohustatud ära märkima õiguste eseme tehniliste kaitsemeetmetega lubatud, piiratud ja keelatud kasutamise võimalused.

(2) Tehniline kaitsemeede käesoleva seaduse tähenduses on mis tahes tehnoloogia, seade või komponent, mille eesmärk tavapärase toimimise puhul on takistada või piirata õiguste esemega seotud toiminguid, milleks õiguste omaja ei ole luba andnud.

(3) Tehnilise kaitsemeetmega kontrollib õiguste omaja kaitstud õiguste eseme kasutamist kaitse eesmärki täitva juurdepääsu kontrolli või kaitsevahendi abil (krüpteerimise, skrambleerimise või muul viisil muutmise või kopeerimiskaitsemehhanismi abil).

(4) Käesoleva seaduse paragrahvida 41, paragrahvida 42, paragrahvi 43 lõike 1 punktidega 2 ja 5, paragrahvida 46 ning paragrahvida 51 lubatud õiguste objekti vaba kasutamise juhtudel peab õiguste omaja kohaldama õiguste esemele selliseid meetmeid, mis võimaldavad vabaks kasutamiseks õigustatud isikul kasutada õiguste eset ulatuses, mis on vajalik vabaks kasutamiseks seadusega ettenähtud juhtudel ja tingimusel, et vabaks kasutamiseks õigustatud isikul oleks seaduslik juurdepääs kaitstud õiguste esemele. Kui õiguste eseme vabaks kasutamiseks õigustatud isik ning õiguste omaja ei saavuta mõistliku aja jooksul kokkulepet vastavate meetmete kohaldamise osas, on õiguste eseme vabaks kasutamiseks õigustatud isikul õigus pöörduda autoriõiguse komisjoni poole käesoleva seaduse paragrahvis 76 toodud tingimustel.

(5) Käesoleva paragrahvi lõiget 4 ei kohaldata sellise õiguste eseme suhtes, mis on tehtud üldsusele kättesaadavaks lepingu alusel sellisel viisil, et isik pääseb sellele ligi individuaalselt valitud kohas ja ajal.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud juhul kuuluvad kaitse alla ka õiguste omaja poolt vabatahtlikult rakendatud tehnilised kaitsemeetmed, sealhulgas lepingute täitmiseks rakendatud meetmed.

(7) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata arvutiprogrammidele.

§ 74. Õiguste teostamist käsitlev teave

(1) Õiguste omaja võib avalikustatud õiguste esemele lisada õiguste teostamist käsitlevat teavet.

(2) Õiguste teostamist käsitlev teave käesoleva seaduse tähenduses on õiguste omaja poolt esitatav mis tahes teave, mis määratleb õiguste eseme või selle kasutamise tingimused, identifitseerib õiguste omaja, samuti sellist informatsiooni sisaldavaid numbrid või koodid.

(3) Käesoleva paragrahvi lõiget 1 kohaldatakse üksnes juhul, kui õiguste teostamist käsitlev teave kuulub õiguste eseme juurde või esitatakse samal ajal selle üldsusele suunamisega või edastamisega.

4. Jagu. Õiguste pärimine

§ 75. Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste pärimine

(1) Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste pärimine toimub vastavalt pärimisseaduse sätetele seaduse või pärandaja viimse tahte avalduse järgi.

(2) Autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste pärijale lähevad vastava õiguse kehtivuse tähtjaks üle varalised õigused ning õigus teostada käesoleva seaduse paragrahvi 11 lõike 1 punktides 3 ja 4 ning paragrahvi 28 punktis 3 nimetatud isiklike õigusi, kui viimse tahte avaldusega ei ole ette nähtud teisiti.

(3) Riigile pärimise teel üle läinud õigusi teostab Kultuuriministeerium.

(4) Kultuuriministeeriumil on õigus riigile pärimise teel üle läinud õiguste teostamisest saadud tasu kasutada stipendiumi maksmiseks.

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 4 alusel võib stipendiumi maksta üliõpilasele, kelle õppe-, teaduslik või või loominguline tegevus on seotud pärandaja või tema loomevaldkonnaga, eesmärgiga toetada vastavat uurimistööd ning erialast enesetäiendamist.

(6) Kultuuriminister kehtestab määrusega stipendiumi taotlemise ja maksmise korra.

(7) Kultuuriminister kinnitab käskkirjaga stipendiumi suuruse.

(8) Riigile pärimise teel üle läinud õiguste teostamisest saadud tasust võib maha arvata tasu kogumise korraldamisega seotud kulud.

VII PEATÜKK AUTORIÕIGUSE KOMISJON JA VAIDLUSTE LAHENDAMINE

§ 76. Autoriõiguse komisjon

(1) Justiitsministeeriumi juures tegutseb asjatundjate komisjoni õigustes autoriõiguse komisjon (edaspidi komisjon). Vabariigi Valitsus nimetab komisjoni liikmed viieaastaseks perioodiks. Autoriõiguse komisjon:

- 1) jälgib autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kaitse taseme vastavust Eesti Vabariigi poolt võetud rahvusvahelistele kohustustele;
- 2) analüüsib õigusaktide kohaldamise praktikat autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste valdkonnas;
- 3) teeb autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste valdkonnas Vabariigi Valitsusele ettepanekuid õigusaktide täiendamiseks ja muutmiseks ning ühinemiseks rahvusvaheliste lepingutega;
- 4) lahendab lepitamise teel lepitusseaduses sätestatud korras vaidlevate poolte taotluse alusel autoriõigusega ja autoriõigusega kaasnevate õigustega seotud vaidlusi ja käesoleva seaduse paragrahvi 73 lõike 4 alusel esitatud avaldusi õiguste eseme teatud vaba kasutamise juhtude võimaldamiseks kohaldatavate meetmete osas (käesoleva paragrahvi lõiked 2 ja 3);
- 5) täidab muid Vabariigi Valitsuse poolt antud ülesandeid.

(2) Autoriõiguse komisjon on lepitusorgan lepitusseaduse § 19 tähenduses. Menetlusele komisjonis kohalduvad lepitusseaduse sätted käesolevas seaduses sätestatud erisustega. Vaidluse lahendamisel autoriõiguse komisjoni poolt tegutseb komisjon koosseisus, mille sõltumatus ja erapooletus on väljaspool mõistlikku kahtlust. Vajadusel kaasatakse justiitsministri korraldusega komisjoni tegevusse sõltumatuid eksperte väljastpoolt komisjoni.

(3) Kui vastavasisulise vaidluse lahendamiseks on üks pool autoriõiguse asjatundjate komisjoni poole pöördunud, on pooled kohustatud astuma läbirääkimistesse komisjoni vahendusel ja pidama läbirääkimisi heas usus. Pooled ei tohi vältida läbirääkimistesse astumist ega läbirääkimisi takistada ilma mõjuva põhjusega.

§ 77. Läbirääkimised ja vaidluste lahendamine ainult kollektiivse esindamise organisatsioonide kaudu teostatavate õiguste puhul

(1) Käesoleva seaduse paragrahvides 71 ja 72 toodud juhtudel on kollektiivse esindamise organisatsioon ja õiguste eseme kasutaja kohustatud astuma läbirääkimistesse ja pidama läbirääkimisi heas usus. Pooled ei tohi vältida läbirääkimistesse astumist ega tohi läbirääkimisi takistada ilma mõjuva põhjusega.

(2) Kui kollektiivse esindamise organisatsioon ja õiguste eseme kasutaja ei ole saavutanud kokkulepet, on ühel või mõlemal pooltel õigus pöörduda vaidluse lahendamiseks lepitaja poole. Lepitajaks võib olla autoriõiguse komisjon (§ 76) või poolte valitud üks või mitu isikut, kes vastavad lepitusseaduse § 3 toodud tingimustele. Menetlusele kohalduvad lepitusseaduse sätted käesolevas seaduses sätestatud erisustega.

VIII PEATÜKK SEADUSE RAKENDAMINE

§ 78. Enne 1992. aasta 12. detsembrist loodud õiguste eseme kasutamine

(1) Käesolev seadus laieneb ka õiguste esemele, mis on loodud enne 12. detsembrist 1992. a., mil jõustus eelmine autoriõiguse seadus.

(2) Enne 12. detsembrist 1992. a loodud audiovisuaalse teose tootja õigused kuuluvad filmitootjale või tema õigusjärglasele ning raadio- ja televisiooniteenuse osutaja varalised õigused kuuluvad Eesti Rahvusringhäälingule.

(3) Kuni 2017. aasta 1. jaanuarini loodud audiovisuaalse teose autoril säilib õigus saada õiglast tasu audiovisuaalse teose kasutajalt, kui autor on filmitootjale üle andnud oma varalised õigused või litsentsilepinguga andnud loa audiovisuaalse teose kasutamiseks või sellist õiguste üleandmist või loa andmist eeldatakse.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud õiguste eseme kasutamisele käesoleva seadusega kehtestatud nõuded ei laiene juhtumitele, mil nende kasutamine leidis aset enne 12. detsembrist 1992. a.

(5) Käesoleva seaduse § 64, § 68, § 36 lõike 1 punktide 1 ja 2 ning § 71 lõike 1 punkti 8 sätteid kohaldatakse esituste salvestiste ja fonogrammide suhtes, millega seonduvad esitajaõigused ja fonogrammitootja õigused olid enne nimetatud sätete jõustumist kehtinud seaduse kohaselt 2011. aasta 31. oktoobri seisuga 2013. aasta 1. novembril endiselt kaitstud, ning esituste salvestiste ja fonogrammide suhtes, mis on tehtud pärast 2011. aasta 31. oktoobrit.

§ 79. 1992. aasta 12. detsembrist kuni 2017. aasta 1. jaanuarini loodud õiguste eseme kasutamine

(1) 1992. aasta 12. detsembrist kuni 2017. aasta 1. jaanuarini loodud õiguste eseme kasutamisele kohaldatakse käesoleva seaduse sätteid.

(2) 1992. a. 12. detsembrist kuni 2017. a. 1. jaanuarini loodud õiguste eseme kasutamisele, mis leidsid aset nimetatud ajavahemikul, kohaldatakse kasutamise ajal kehtinud sätteid.

(3) Kui lepingus ei ole sätestatud teisiti, jäävad lepingud, mis on sõlmitud 2017. a. 1. jaanuarini, jõusse ka pärast 2017. a. 1. jaanuari.

§ 80. Enne 2013. aasta 1. novembrist sõlmitud üleandmise lepingu pikendamine ja muutmine

(1) Kui lepingus ei ole selgelt sätestatud teisiti, jääb käesoleva seaduse § 69 lõikes 1 nimetatud leping, mis on sõlmitud enne 2013. aasta 1. novembrist, jõusse ka pärast käesoleva seaduse jõustumist.

(2) Üleandmise lepingut, mille alusel teose esitajal on õigus saada korrapärast tasu ja mis on sõlmitud enne 2013. aasta 1. novembrist, võib pärast 50 aasta möödumist fonogrammi õiguspärasest avaldamisest, või kui sellist avaldamist ei toimu, pärast 50 aasta möödumist fonogrammi õiguspärasest üldsusele suunamisest või õiguspärasest edastamisest muuta.

§ 81. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2017. aasta 1. jaanuaril.
